პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოსა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА ГРУЗИНСКОЙ ССР И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

18 თებერვალი სამშაბათი 1969

ფასი 2 კაპ.

გამოცემის 49-ე წელი

№ 41 (14341)

მექანიზატორო-მეჩაიეებო, გავაჩაღოთ მუშაობა!

ჩაის მოვლა-მოყვანის კომპლექსური მექანიზაციის საკითხებისადმი მიძღვნილი რესპუბლიკური თათბირის მონაწილეთა მიმართვა

საქართველოს ყველა მექანიზატორ-მეჩაიეს

ძვირფასო ამხანაგებო! ჩვენი ქვეყანა, მთელი საბჭოთა ხალხი დიდ შემოქმედებითს მუშაობას ეწევა სკკპ XXIII ყრილობის გადაწყვეტილებათა განსახორციელებლად. სასოფლო-სამეურნეო წარმოების შემდგომი აღმავლობისთვის უდიდესი მნიშვნელობა აქვს სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გახული წლის ოქტომბრის პლენუმის გადაწყვეტილებებს, რომელმაც განიხილა სახალხო მეურნეობის ამ საარსებოდ დიდმნიშვნელოვანი დარგის საქმის ვითარება. ახორციელებენ რა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მარტისა და მაისის პლენუმების მიერ დასახულ ღონისძიებებს, ჩვენი ქვეყნის სოფლის მშრომელებმა დიდ წარმატებებს მიაღწიეს სოფლის მეურნეობის პროდუქტების წარმოების გადიდებაში. ამ საერთო წარმატებებში თავიანთი წვლილი შეიტანეს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მშრომელებმა. 1968 წელს გადაჭარბებით შესრულდა ჩაის, მარცვლის, ყურძნის, ხილის, ციტრუსების, ხორცის, რძის, კვერცხისა და სხვა პროდუქტების წარმოებისა და დამზადების სახელმწიფო დავალებანი. განვლილ წელს ჩვენს მეჩაიეებს განსაკუთრებით ძნელი ამინდის პირობებში მოუხდათ მუშაობა. მიუხედავად ამისა, მათ მოკრიფეს და სამშობლოს ჩააბარეს 216 ათას ტონაზე მეტი ხარისხოვანი ჩაის ფოთოლი ნაცვლად გეგმით გათვალისწინებული 210 ათასი ტონისა.

ჩაის წარმოების დავალებათა წარმატებით შესრულებაში დიდი დამსახურება მიუძღვით მექანიზატორებს, რომლებმაც დროზე უზრუნველყვეს ნარგავების მანქანური დამუშავება, სასუქების შეტანა, გასხვლა-ფორმირება და ჩაის მოვლა-მოყვანის კომპლექსური მექანიზაციის სხვა ღონისძიებანი. განსაკუთრებით საგრძნობია ტრაქტორისტ-მემანქანეთა დახმარება, რომლებიც ჩაის საკრეფი მანქანებით „საქართველოთი“ მუშაობდნენ და შეძლეს გაეადვილებინათ ყველაზე მძიმე სამუშაო — ფოთლის კრეფა. ფართოდ გაითქვეს სახელი ინგირის ლენინის ორდენოსანი საბჭოთა მეურნეობის მექანიზატორებმა სერგო აფხაზავამ და ვალიკო მეუნარგიამ, ლაითურის ჩაის საბჭოთა მეურნეობის მექანიზატორმა ოთარ მეფარიშვილმა, აჩიგვარის ჩაის საბჭოთა მეურნეობა-ტექნიკუმის მექანიზატორმა ნაზიბრილა ხასანიამ და ბევრმა სხვამ, რომლებმაც სეზონში 50-70 ტონა ჩაი მოკრიფეს.

მაგრამ, მიღწეულ წარმატებათა მიუხედავად, ჩვენ კარგად ვიცით, რომ მეჩაიეობაში კომპლექსური მექანიზაციის შემდგომი ფართო დანერგვისათვის ჯერ კიდევ ბევრი რამ არის გასაკეთებელი, უნდა ავამოქმედოთ დიდი რეზერვები. ვიცით, რომ მეჩაიეობაში მომავალი მანქანური ტექნიკას ეკუთვნის. ამიტომ უკვე ახლა მთელი ძალები უნდა მოვახმაროთ ჩაის მეურნეობის კომპლექსური მექანიზაციის მტკიცე საფუძვლის შექმნას. ეს მიგვაჩნია სრულიად საკავშირო ჩაისა და სუბტროპიკული კულტურების სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მექანიზაციისა და ელექტრიფიკაციის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტისა და ჩაის პრობლემური ლაბორატორიის, სასოფლო-სამეურნეო მანქანების სახელმწიფო სპეციალური საკონსტრუქტორო ბიუროს, საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო მანქანების ქარხნისა და ქუთაისის მცირე-გაბარიტიანი ტრაქტორების „რიონის“ ქარხნის მთავარ ამოცანად.

ჩვენ მოვუწოდებთ მეცნიერებს, კონსტრუქტორებს, სასოფლო-სამეურნეო მანქანათმშენებლობის საწარმოთა მუშაკებს, კვლევაც დიდი მუშაობა გასწიონ მანქანების კონსტრუქციის შემდგომი გაუმჯობესებისა და არსებული მანქანების სრულყოფისათვის, მნიშვნელოვნად გააუმჯობესონ მათი დამზადების ხარისხი, შეძლონ ჩაის მოვლა-მოყვანისათვის საჭირო ახალი ტექნიკა.

მანქანების უფრო ეფექტიანი მუშაობისა და მეჩაიეობაში მექანიზაციის შემდგომი ფართო დანერგვისათვის გვჭირდება სულ უფრო მეტი მასობრივ პროფესიათა კვალიფიციური კადრები. საჭიროდ მიგვაჩნია, რომ ყოველ კოლმეურნეობასა და საბჭოთა მეურნეობაში იყენენ საკმაოდ წვრილი, საქმის მცოდნე მექანიზატორები, რომლებიც შეძლებენ მაქსიმალურად გამოიყენონ მანქანები და მექანიზმები.

მეჩაიეობაში ტექნიკის ფართოდ გამოყენება ფოთლის უხვი კრეფის საშუალებაა, ჩაის თვითღირებულების შემდგომი შემცირების მძლავრი ბერკეტია. ამიტომ მოვუწოდებთ მეჩაიეობის კოლმეურნეობებს, საბჭოთა მეურნეობებს, სოფლის მეურნეობის საწარმოო სამმართველოებს ყველა მუშაკს, სპეციალისტებს, მექანიზატორებს ყველაფერი იღონონ, რათა 1969-1970 წლების სეზონისათვის მოამზადონ კლანდაციები ტექნიკის მალალმწარმოებელური გამოყენებისათვის, როგორც ეს გათვალისწინებულია საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს გადაწყვეტილებით.

კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობების, რაიონებისა და ავტონომიური რესპუბლიკების დავალებით, ჩვენ, თათბირის მონაწილენი, ვალდებულებას ვკისრულობთ 1969 წელს მოვკრიფოთ 215 ათასი ტონა ხარისხოვანი ჩაის ფოთოლი ნაცვლად გეგმით გათვალისწინებული 210 ათასი ტონისა. აქედან მანქანებით — 15 ათასი ტონა 1969 წელს და 20 ათასი ტონა — 1970 წელს.

გადიდებული ვალდებულებანი იკისრეს აფხაზეთის ასს რესპუბლიკამ, აჭარის ასს რესპუბლიკამ, მახარაძის, ზუგდიდის, წალენჯიხისა და ზოგიერთმა სხვა რაიონმა. კიდევ უფრო გადიდებული ვალდებულებანი იკისრეს ცალკეულმა კოლმეურნეობებმა, საბჭოთა მეურნეობებმა, ბრიგადებმა, რგოლებმა და მოწინავეებმა.

ინგირის ჩაის საბჭოთა მეურნეობის სერგო აფხაზავას მექანიზატორთა ბრიგადამ ვალდებულება იკისრა მანქანებით მოკრიფოს 400 ტონა ფოთოლი ნაცვლად გეგმით გათვალისწინებული 300 ტონისა, ამავე მეურნეობის მექანიზატორებმა, რომლებსაც ხელმძღვანელობს ვალიკო მეუნარგია, გადაწყვეტეს მოკრიფონ 170 ტონა ფოთოლი ნაცვლად გეგმით გათვალისწინებული 115 ტონისა.

აჩიგვარის ჩაის საბჭოთა მეურნეობის მექანიზატორმა ნაზიბრილა ხასანიამ ვალდებულება იკისრა „საქართველოთი“ მოკრიფოს 52 ტონა ხარისხოვანი ჩაის ფოთოლი ნაცვლად 30 ტონისა.

მოვუწოდებთ ჩვენს ყველა ამხანაგს — ყოველი ღონისძიებით გააუმჯობესოს შესრულებულ სამუშაოთა ხარისხი და განუწყვეტლივ შეამციროს მისი თვითღირებულება, დაზოგოს საწვავი, სასპონი მასალები, სათადარიგო ნაწილები; დროულად და მაღალხარისხოვნად აწარმოოს მანქანების ტექნიკური მოვლა და რემონტი, მაქსიმალურად შეამციროს ტექნიკის მოცდენის შემთხვევები, გამოიყენოს ახალი მანქანები, იარაღები და მოწინავე ტექნოლოგია, დიდმწარმოებლურად გამოიყენოს ტექნიკა პლანტაციებში.

ჩაის საკრეფი მანქანებმა „საქართველოს“ მემანქანე ბრიგადიერებო, გახსოვდეთ, რომ ტექნიკით მოკრეფილი ფოთლის ხარისხის გაუმჯობესებასთან ერთად თქვენი მთავარი საზრუნავი კვლავაც უნდა იყოს ბრძოლა ჩაის მანქანური კრეფის მაღალი ხარისხისათვის. საშობლოს მივცეთ მხოლოდ საუკეთესო ხარისხის ჩაი!

თათბირის მონაწილენი გამოთქვამენ რწმენას, რომ ჩაის ფაბრიკების მუშაკები წლევანდელ სეზონშიც შეუფერხებლად მიიღებენ, გადაამუშავებენ მთელ მოკრეფილ ხარისხოვან ჩაის ფოთოლს და გამოუშვებენ მაღალხარისხოვან საბოლოო ჩაის.

მანქანის კარგი მუშაობა ბევრად არის დამოკიდებული იმაზე, თუ რამდენად გულდასმით არის მოგვარებული მათი შენახვა და მოვლა მეურნეობებში. მოვუწოდებთ მეჩაიეობის რაიონების კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებს, სადაც სასოფლო-სამეურნეო მანქანებსა და იარაღს ჯერ კიდევ ჭეროვან პირობებში ვერ ინახავენ, უმოკლეს ვადაში აპირებენ ფარდულები ჩაის საკრეფი მანქანებისა და სხვა სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკისათვის.

იმისათვის, რომ „საქართველოს“ მარკის მანქანები მუშაობდნენ უაღრესად ეფექტურად, თათბირი მოითხოვს, რომ „საქსოფლტექნიკის“ ხაზით შეიქმნას იმ კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობების ტექნიკური მომსახურების ბრიგადები და რგოლები, რომლებსაც ჩაის საკრეფი ტექნიკა აქვთ, როგორც ეს დანერგილია სასოფლო-სამეურნეო წარმოების სხვა დარგების მიხედვით, ხოლო საქართველოს სსრ სოფლის მეურნეობის სამინისტროსაგან — მოაწესრიგოს მექანიზატორთა შრომის ორგანიზაცია და ანაზღაურება.

ვიკისრეთ რა ახალი ვალდებულებანი, ჩვენ, ჩაის მოვლა-მოყვანის კომპლექსური მექანიზაციის საკითხებზე გამართული რესპუბლიკური თათბირის მონაწილენი, მეჩაიეობაში დასაქმებული ყველა მეჩაიეზატორის სახელით აღვთქვამთ საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალურ კომიტეტსა და რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს, რომ ძალ-ღონესა და ენერგიას არ დაზოგავთ საბჭოური ჩაის წარმოების შემდგომი გადიდებისა და ხარისხის გაუმჯობესებისათვის, ღირსეულ წვლილს შევიტანთ რესპუბლიკის მეჩაიეთა საპატიო ვალდებულების შესრულებაში — ჭელს საბჭოთა ლს მივცეთ 215 ათასი ტონა ხარისხოვანი ჩაის ფოთოლი.

ამხანაგო, მექანიზატორეო, რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის ყველა მუშაკნეო, ფართოდ გავშალოთ სოციალისტური-სასახლო შეჯიბრება ჩვენს ქვეყანაში სოფლის მეურნეობის პროდუქტების სიუხვის შესაქმნელად, საიუბილეო თარიღის — დიდი ლენინის დაბადების 100 წლისთავისა და საბჭოთა საქართველოს 50 წლისთავის ღირსეულად შეხვედრისათვის!

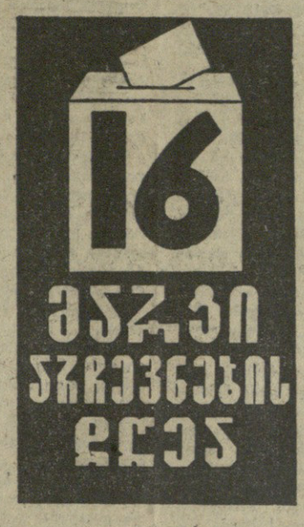

ᲐᲮᲐᲚᲒᲐᲖᲠᲓᲐᲕᲓᲔᲑᲐ

ᲐᲮᲐᲚᲒᲐᲖᲠᲓᲐᲕᲓᲔᲑᲐ ᲣᲮᲣᲪᲔᲡᲘ ᲡᲐᲬᲐᲠᲔᲝ

ᲐᲮᲐᲚᲒᲐᲖᲠᲓᲐᲕᲓᲔᲑᲐ საქართველოს ერთ-ერთი უხუცესი საწარმო — თბილისის ორთქლმავალ-ვაგონშემკეთებელი ქარხანა (უფროსი ა. მასხარაშვილი). ხუთწლედის მეოთხე წელს აქ დიდი სამშენებლო და სარეკონსტრუქციო სამუშაოები მიმდინარეობს. შენდება მოძრავი შემადგენლობის შემკეთებელი საამქრო, რეკონსტრუქცია უკეთდება საჩამომხსნელო საამქროს. ამ სამუშაოების დამთავრების შემდეგ თითქმის მთლიანად გაახალგაზრდავდება 85 წლის ქარხანა, ავტომატიზებული და მექანიზებული გახდება ყველა საწარმოო პროცესი, სამჯერ გაიზრდება ვაგონის ხუნდების ჩამოსხმა. წელს წარმოებიდან მოიხსნა 10 მოძველებული ჩარხი და მათ ადგილს მალე დაიჭერენ ახალი სამამულო ჩარხები, რომელთა მონტაჟს მექანიკურ-შემკეთებელი საამქროს (უფროსი შ. ჩიმიკაძე) კოლექტივი აწარმოებს. ეს სამუშაოები მიმდინარე წლის პირველ კვარტალში უნდა დამთავრდეს.

ტექნიკური პროგრესის დანერგვასთან ერთად ორთქლმავალ-ვაგონშემკეთებლები წარმატებით ანაღდებენ საწარმოო გეგმებს. მარტო იანვარში აქ 22 ათასი მანეთით გადააჭარბეს პროდუქციის გამოშვების გეგმას და 100 პროცენტით გაანაღდეს რეალიზაციის დავალება, შრომის ნაყოფიერება 5 პროცენტით გაიზარდა.

ᲞᲠᲝᲤᲔᲡᲘᲣᲚᲘ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

ᲓᲘᲓᲘ ხანი არ არის, რაც კომკავშირელმა ნათელა კოსოშვილმა თბილისის პროფესიულ-ტექნიკური სასწავლებელი დაამთავრა და სამუშაოდ მოვიდა თბილისის მაუდ-კამოლის კომბინატ „საბჭოთა საქართველოში“.

სამი წლის განმავლობაში ნათელა კოსოშვილმა სრულყოფილად აითვისა მქსოველის პროფესია. ახალგაზრდა მუშა ერთდროულად სამ დაზგაზე მუშაობს და სისტემატურად 130-140 პროცენტით ასრულებს ცვლის დავალებებს.

ნათელა კოსოშვილმა გადაწყვიტა ხუთწლედის მეოთხე წელი ახალი შრომითი მიღწევებით აღნიშნოს. სურათზე: ნათელა კოსოშვილი.

ფოტო რ. კაპარავასი (საქდესის ფოტოქრონიკა).

ᲮᲐᲚᲮᲘᲡ ᲠᲩᲔᲣᲚᲜᲘ

ᲒᲠᲫᲔᲚᲓᲔᲑᲐ ᲐᲓᲒᲘᲚᲝᲒᲠᲘᲕᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐᲒᲝᲡ ᲓᲔᲞᲣᲢᲐᲢᲝᲒᲘᲡ ᲙᲐᲜᲓᲘᲓᲐᲢᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲐ

თბილისი. წინასაარჩევნო კრება გაიმართა საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის კიბერნეტიკის ინსტიტუტში. კრების მონაწილეებმა ქალაქ თბილისის კალინინის რაიონული საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატად ერთსულოვნად დაასახელეს ახალგაზრდა მეცნიერი, ინსტიტუტის უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი **ლაურა გიორგის ასული კეკლაშვილი** და გამოთქვეს რწმენა, რომ მათი კანდიდატი გაამართლებს ხალხის დიდ ნდობას.

ბორჯომი. ბორჯომის მინის ქარხნის მოწინავე ჩამომსხმელი **ივანე ვასილისძე რაზმაძე** საწარმოს მუშათა, ინჟინერ-ტექნიკურ მუშაკთა და მოსამსახურეთა კოლექტივის საერთო კრებაზე ერთსულოვნად დაასახელეს ბორჯომის რაიონული საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატად.

სოფელ წადვერის კოლმეურნეობის წინასაარჩევნო კრების მონაწილენი დიდი გულთბილობით და სიყვარულით ლაპარაკობდნენ სოფლის შესანიშნავ მშრომელზე **ცალა პავლეს ასულ გელაშვილზე.** თავისი ახალგაზრდობის მიუხედავად, მან თავდადებული შრომით კოლექტივის პატივისცემა დაიმსახურა. **ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘ.** წინასაარჩევნო კრება გაიმართა საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის კიბერნეტიკის ინსტიტუტში. კრების მონაწილეებმა ქალაქ თბილისის კალინინის რაიონული საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატად ერთსულოვნად დაასახელეს ახალგაზრდა მეცნიერი, ინსტიტუტის უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი **ლაურა გიორგის ასული კეკლაშვილი** და გამოთქვეს რწმენა, რომ მათი კანდიდატი გაამართლებს ხალხის დიდ ნდობას.

ᲑᲝᲠᲯᲝᲛᲘ. ბორჯომის მინის ქარხნის მოწინავე ჩამომსხმელი **ივანე ვასილისძე რაზმაძე** საწარმოს მუშათა, ინჟინერ-ტექნიკურ მუშაკთა და მოსამსახურეთა კოლექტივის საერთო კრებაზე ერთსულოვნად დაასახელეს ბორჯომის რაიონული საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატად.

სოფელ წადვერის კოლმეურნეობის წინასაარჩევნო კრების მონაწილენი დიდი გულთბილობით და სიყვარულით ლაპარაკობდნენ სოფლის შესანიშნავ მშრომელზე **ცალა პავლეს ასულ გელაშვილზე.** თავისი ახალგაზრდობის მიუხედავად, მან თავდადებული შრომით კოლექტივის პატივისცემა დაიმსახურა.

ᲒᲠᲫᲔᲚᲓᲔᲑᲐ ᲐᲓᲒᲘᲚᲝᲒᲠᲘᲕᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐᲒᲝᲡ ᲓᲔᲞᲣᲢᲐᲢᲝᲒᲘᲡ ᲙᲐᲜᲓᲘᲓᲐᲢᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲐ

ᲒᲘᲠᲩᲔᲕᲘᲡ ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲘᲡ ᲣᲛᲐᲦᲚᲔᲡᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲡᲐᲛᲨᲐᲮᲝ

ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘ. ᲒᲘᲠᲩᲔᲕᲘᲡ ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲘᲡ ᲣᲛᲐᲦᲚᲔᲡᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲡᲐᲛᲨᲐᲮᲝ — თბილისის ორთქლმავალ-ვაგონშემკეთებელი ქარხანა (უფროსი ა. მასხარაშვილი). ხუთწლედის მეოთხე წელს აქ დიდი სამშენებლო და სარეკონსტრუქციო სამუშაოები მიმდინარეობს. შენდება მოძრავი შემადგენლობის შემკეთებელი საამქრო, რეკონსტრუქცია უკეთდება საჩამომხსნელო საამქროს. ამ სამუშაოების დამთავრების შემდეგ თითქმის მთლიანად გაახალგაზრდავდება 85 წლის ქარხანა, ავტომატიზებული და მექანიზებული გახდება ყველა საწარმოო პროცესი, სამჯერ გაიზრდება ვაგონის ხუნდების ჩამოსხმა. წელს წარმოებიდან მოიხსნა 10 მოძველებული ჩარხი და მათ ადგილს მალე დაიჭერენ ახალი სამამულო ჩარხები, რომელთა მონტაჟს მექანიკურ-შემკეთებელი საამქროს (უფროსი შ. ჩიმიკაძე) კოლექტივი აწარმოებს. ეს სამუშაოები მიმდინარე წლის პირველ კვარტალში უნდა დამთავრდეს.

ტექნიკური პროგრესის დანერგვასთან ერთად ორთქლმავალ-ვაგონშემკეთებლები წარმატებით ანაღდებენ საწარმოო გეგმებს. მარტო იანვარში აქ 22 ათასი მანეთით გადააჭარბეს პროდუქციის გამოშვების გეგმას და 100 პროცენტით გაანაღდეს რეალიზაციის დავალება, შრომის ნაყოფიერება 5 პროცენტით გაიზარდა.

ᲑᲝᲠᲯᲝᲛᲘ. ᲑᲝᲠᲯᲝᲛᲘᲡ ᲠᲐᲘᲝᲜᲘᲡ ᲞᲠᲝᲤᲡᲘᲣᲚ-ᲢᲔᲥᲜᲘᲙᲣᲠᲘ ᲡᲐᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲚᲘᲡ ᲛᲝᲬᲐᲤᲔ ᲛᲔᲪᲢᲠᲘᲡ ᲛᲔᲥᲐᲜᲘᲖᲐᲢᲝᲠᲗᲐ ᲙᲝᲚᲔᲥᲢᲘᲕᲘᲡ ᲡᲐᲠᲔᲙᲚᲐᲛᲝ ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐ ᲓᲐᲡᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲩᲔᲕᲜᲘ ᲙᲠᲔᲑᲐ

ᲒᲠᲫᲔᲚᲓᲔᲑᲐ ᲐᲓᲒᲘᲚᲝᲒᲠᲘᲕᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐᲒᲝᲡ ᲓᲔᲞᲣᲢᲐᲢᲝᲒᲘᲡ ᲙᲐᲜᲓᲘᲓᲐᲢᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲐ

ᲑᲝᲠᲯᲝᲛᲘ. ᲑᲝᲠᲯᲝᲛᲘᲡ ᲠᲐᲘᲝᲜᲘᲡ ᲞᲠᲝᲤᲡᲘᲣᲚ-ᲢᲔᲥᲜᲘᲙᲣᲠᲘ ᲡᲐᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲚᲘᲡ ᲛᲝᲬᲐᲤᲔ ᲛᲔᲪᲢᲠᲘᲡ ᲛᲔᲥᲐᲜᲘᲖᲐᲢᲝᲠᲗᲐ ᲙᲝᲚᲔᲥᲢᲘᲕᲘᲡ ᲡᲐᲠᲔᲙᲚᲐᲛᲝ ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐ ᲓᲐᲡᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲩᲔᲕᲜᲘ ᲙᲠᲔᲑᲐ

ᲒᲠᲫᲔᲚᲓᲔᲑᲐ ᲐᲓᲒᲘᲚᲝᲒᲠᲘᲕᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐᲒᲝᲡ ᲓᲔᲞᲣᲢᲐᲢᲝᲒᲘᲡ ᲙᲐᲜᲓᲘᲓᲐᲢᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲐ

ᲑᲝᲠᲯᲝᲛᲘ. ᲑᲝᲠᲯᲝᲛᲘᲡ ᲠᲐᲘᲝᲜᲘᲡ ᲞᲠᲝᲤᲡᲘᲣᲚ-ᲢᲔᲥᲜᲘᲙᲣᲠᲘ ᲡᲐᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲚᲘᲡ ᲛᲝᲬᲐᲤᲔ ᲛᲔᲪᲢᲠᲘᲡ ᲛᲔᲥᲐᲜᲘᲖᲐᲢᲝᲠᲗᲐ ᲙᲝᲚᲔᲥᲢᲘᲕᲘᲡ ᲡᲐᲠᲔᲙᲚᲐᲛᲝ ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐ ᲓᲐᲡᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲩᲔᲕᲜᲘ ᲙᲠᲔᲑᲐ

ᲤᲝᲗᲝᲗᲘ. ᲤᲝᲗᲝᲗᲘᲡ ᲞᲠᲝᲪᲔᲡᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲦᲬᲔᲣᲚᲘ ᲬᲐᲠᲩᲘᲡ ᲛᲝᲛᲐᲒᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲪᲣᲚᲘ ᲞᲐᲢᲘᲕᲘᲡᲪᲔᲛᲐ ᲓᲐᲐᲛᲗᲐᲕᲠᲐ ᲓᲐ ᲡᲐᲛᲣᲨᲐᲝᲓ ᲛᲝᲕᲘᲓᲐ ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲛᲐᲣᲓ-ᲙᲐᲛᲝᲚᲘᲡ ᲙᲝᲛᲑᲘᲜᲐᲢ „ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲨᲘ“.

ᲡᲐᲛᲘ ᲬᲚᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲐᲕᲚᲝᲑᲐᲨᲘ ᲜᲐᲗᲔᲚᲐ ᲙᲝᲡᲝᲨᲕᲘᲚᲘᲡᲐ ᲡᲠᲣᲚᲧᲝᲤᲘᲚᲐᲓ ᲐᲗᲕᲘᲡᲐ ᲛᲥᲡᲝᲕᲔᲚᲘᲡ ᲞᲠᲝᲤᲔᲡᲘᲐ. ᲐᲮᲐᲚᲒᲐᲖᲠᲓᲐ ᲛᲣᲨᲐ ᲔᲠᲗᲓᲠᲝᲣᲚᲐᲓ ᲡᲐᲛ ᲓᲐᲖᲒᲐᲖᲔ ᲛᲣᲨᲝᲑᲡ ᲓᲐ ᲡᲘᲡᲢᲔᲛᲐᲢᲣᲠᲐᲓ 130-140 ᲞᲠᲝᲪᲔᲜᲢᲘᲗ ᲐᲡᲠᲣᲚᲔᲑᲡ ᲪᲕᲚᲘᲡ ᲓᲐᲕᲐᲚᲔᲑᲔᲑᲡ.

ᲜᲐᲗᲔᲚᲐ ᲙᲝᲡᲝᲨᲕᲘᲚᲘᲡᲐ ᲒᲐᲓᲬᲧᲕᲘᲢᲐ ᲮᲣᲗᲬᲚᲘᲬᲘᲡ ᲛᲔᲝᲗᲔᲮᲔ ᲬᲚᲘᲡ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲨᲠᲝᲛᲘᲗᲘ ᲛᲘᲦᲬᲔᲣᲚᲔᲑᲘᲗ ᲐᲦᲜᲘᲨᲜᲝᲡ. ᲡᲣᲠᲐᲗᲖᲔ: ᲜᲐᲗᲔᲚᲐ ᲙᲝᲡᲝᲨᲕᲘᲚᲘ.

ᲤᲝᲢᲝ Რ. ᲙᲐᲞᲐᲠᲐᲕᲐᲡᲘ (საქდესის ფოტოქრონიკა).

ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲛᲗᲐᲕᲠᲝᲑᲘᲡ ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐ

ᲒᲔᲠᲛᲐᲜᲘᲘᲡ ᲤᲔᲓᲔᲠᲐᲪᲘᲣᲚᲘ ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲘᲡ ᲛᲗᲐᲕᲠᲝᲑᲘᲡᲐᲓᲛᲘ

1969 წლის 13 თებერვალს სსრ კავშირის ელჩი გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკაში ს. კ. ცარაპკინი ეწვია გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის კანცლერს კიზინგერს და გადასცა ტექსტი საბჭოთა მთავრობის განცხადებისა გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის მთავრობის იმ პროვოკაციულ განზრახვასთან დაკავშირებით, რომ მოაწყოს დასავლეთ ბერლინში ფედერალური პრეზიდენტის არჩევნები.

ქვემოთ მოყვანილია საბჭოთა მთავრობის განცხადების ტექსტი:

„როგორც გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ოფიციალურ პირთა განცხადებებიდან ჩანს, დასავლეთ გერმანიის ხელისუფლებს არ აუღიათ ხელი იმ განზრახვაზე, რომ ა. წ. 5 მარტს დასავლეთ ბერლინში მოაწყონ პრეზიდენტის არჩევნები. ამ მიზნით დასავლეთ ბერლინში, რომელიც გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის სახელმწიფო ტერიტორიის გარეთ მდებარეობს, უკანონოდ უნდა ჩაიყვანონ ფედერალური კრების წევრები. მათ შორის პრეზიდენტერული საკითხია-დემოკრატიული პარტიის წარმომადგენელი.

იმ წრეებს, რომლებიც გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკაში სახავენ ამგვარ გეგმებს, როგორც ჩანს, ნაკლებად აწუხებთ, რომ იმ ოთხმხრივ შეთანხმებათა ასეთი ყოველად უხეშ დარღვევას, რომლებიც განსაზღვრავენ დასავლეთ ბერლინის სტატუსს და მასთან კავშირურთიერთობის პირობებს, შეიძლება მოჰყვეს მეტად არასასურველი შედეგები ამ რაიონის ვითარებისათვის და შესაბამისად დასავლეთ ბერლინის მოსახლეობის ინტერესებისათვის. ყველაფრიდან ჩანს, რომ დასავლეთ ბერლინში და მის გარშემო სიმშვიდის დაცვა, რისთვისაც საჭირო პირობები მოიპოვება, არ ეთანხმება ამ წრეების პოლიტიკურ კონცეფციას, რომლის აზრი ის არის, რომ შეარყიონ ევროპის მშვიდობის საფუძველი, მოახდინონ მეორე მსოფლიო ომის შედეგებისა და ომისშედეგომი განვითარების რევიზია.

ცხადია, გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკაში ფიქრობენ, რომ, რამდენადაც დასავლეთ ბერლინი მეორე სუვერენული გერმანული სახელმწიფოს ტერიტორიის მიგნით მდებარეობს, ეს ქალაქი განსაკუთრებით მიმზიდველი ადგილია რევანშისტული და ნეონაცისტური დემონსტრაციებისათვის. რაკი აშკარად უგულებელყოფენ ოთხმხრივ სამოკავშირეო შეთანხმებებს და არა სურთ ანგარიში გაუწიონ ევროპაში არსებულ რეალობებს, დასავლეთ გერმანიის ხელისუფალნი მზად უნდა იყონ აგრეთვე იკისრონ პასუხისმგებლობა აქედან გამომდინარე მთელი შედეგებისათვის.

მსოფლიოში არც ერთი სახელმწიფო არ ირჩევს თავის პრეზიდენტს სხვის ტერიტორიაზე. ეს არ სჭირდებოდა და არ სჭირდება არც გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკას. დასავლეთ ბერლინში ფედერალური კრების მოწვევის განზრახვის გამართლება არ შეიძლება არც სამართლის თვალსაზრისით, არც გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკასა და დასავლეთ ბერლინს შორის ნორმალური კავშირურთიერთობის თვალსაზრისით. მთელი ეს წამოწყება მათ დასჭირდათ მხოლოდ და მხოლოდ იმისათვის, რომ დაადასტურონ აბსურდული და უსაფუძვლო პრეტენზიები ქალაქის მიმართ, რომელიც არ ეკუთვნოდა, არ ეკუთვნის და, აშკარა მიზეზების გამო, არ შეიძლება ეკუთვნოდეს გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკას. დასავლეთ ბერლინი არ იქნება არც დასავლეთგერმანული მილიტარისტების ან ნეონაცისტების კუთვნილება, რამდენსაც და რა საბაბითაც უნდა ეცადონ ისინი იქ შეღწევას.

საბჭოთა მთავრობას არ შეუძლია არ მიაქციოს ყურადღება აგრეთვე იმ გარემოებას, რომ დასავლეთ ბერლინში განზრახული პროვოკაცია აშკარად ეწინააღმდეგება გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის მთავრობის განცხადებებს, რომ იგი ცდილობს ხელი შეუწყოს საბჭოთა კავშირთან და სხვა სოციალისტურ ქვეყნებთან ურთიერთობის გაუმჯობესებას. ისე როგორც არაერთხელ წარსულში, აქ სიტყვა ამკარად ეწინააღმდეგება საქმეს.

ამიტომ საბჭოთა მთავრობა იძულებულია გააფრთხილოს გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის მთავრობა და მოელის, რომ ამ გაფრთხილებას სწორად გაიგებენ ბონში.

საბჭოთა მთავრობა მუდამ მტკიცე წინააღმდეგობას უწევდა და გაუწევს გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის უკანონო ხრიკებს დასავლეთ ბერლინში, როგორც რევანშიზმისა და აგრესიულობის გამოვლინებას. დასავლეთ გერმანიის იმ არსებულ საერთაშორისო-სამართლებრივ დებულებათა დარღვევა არ ქმნის მისთვის ასალ სამართალს, რა ხშირადაც უნდა მეორდებოდეს ასეთი დარღვევა. თუ გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკა კვლავ ეცდება გამოცხადების წესით გაავრცელოს თავისი ძალაუფლება დასავლეთ ბერლინზე ან გამოიყენოს ამ ქალაქის ტერიტორია ევროპის ცენტრში საშიში დაძაბულობის გა

კომპლექსური მექანიზაცია ინტენსიური მეჩაიეობის გზაა

რესპუბლიკური თათბირი ჩაის მოვლა-მოყვანის კომპლექსური მექანიზაციის საკითხებზე

მეჩაიეობის კომპლექსური მექანიზაცია საქართველოს სოფლის მეურნეობის ერთ-ერთი აქტუალური პრობლემაა. უკანასკნელი წლების მანძილზე ბევრი რამ გაკეთდა ამ დიდმნიშვნელოვანი სახალხო-სამეურნეო ამოცანის გადასაწყვეტად. ამ დღეებში გაიმართა რესპუბლიკური თათბირი, რომელმაც განიხილა საკითხი, თუ როგორ სრულდება საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს დადგენილება 1966-1970 წლებში ჩაის მოვლა-მოყვანის კომპლექსური მექანიზაციის განხორციელების ღონისძიებათა შესახებ.

მოხსენება გააკეთა საქართველოს სსრ სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ მ. დოლაბერიძემ. თანამოხსენებანი გააკეთეს რესპუბლიკური გაერთიანება „საქსოფლტექნიკის“ თავმჯდომარემ პროფესორმა ი. ხოხლოვმა და სოფლის მეურნეობის მექანიზაციისა და ელექტრიფიკაციის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის ჩაის მოვლა-მოყვანის მექანიზაციის საკონსტრუქტორო-პრობლემური ლაბორატორიის ხელმძღვანელმა პროფესორმა შ. კერესელიძემ.

ჩვენს მეჩაიეებს, თქვა ამხ. მ. დოლაბერიძემ, თავდადებული შრომით დიდი წვლილი შეაქვთ რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის მშრომელთა საერთო წარმატებაში. ისინი წლითიწლობით გადაჭარბებით ასრულებენ ჩაის ფოთოლის კრეფის გეგმას, ხოლო შარშან, არახელსაყოფილი კლიმატური პირობების მიუხედავად, მოკრიფეს 216 ათას ტონაზე მეტი ხარისხოვანი ჩაის ფოთოლი ნაცვლად გეგმით გათვალისწინებული 210 ათასი ტონისა. ჩაის მრეწველობის მუშაკებმა უზრუნველყვეს ნედლეულის შეუფერხებელი მიღება და ხარისხოვანი გადამუშავება.

წარმატების მოპოვებაში მნიშვნელოვანი როლი შეასრულა ჩაის მოვლა-მოყვანის კომპლექსური მექანიზაციის გამოყენებამ. კოლმეურნეობებმა და საბჭოთა მეურნეობებმა შეასრულეს მანქანებით ჩაის ბუჩქების შპალერული გასხვლის, მანქანური კულტივაციის, მინერალური სასუქების შეტანის, ფუმიგაციის დავალებანი. „საქართველოს“ მარკის ჩაის საკრეფი მანქანებით მოკრეფილია 6.490 ტონაზე მეტი ხარისხოვანი ჩაის ფოთოლი.

მაგრამ, არსებული შესაძლებლობის მიუხედავად არ შესრულებულა ჩაის მანქანური კრეფის გეგმა. პირველ რიგში ამის მიზეზია ის, რომ მთელმა რიგმა კოლმეურნეობებმა და საბჭოთა მეურნეობებმა ვერ შეასრულეს მანქანური კრეფისათვის პლანტაციების მომზადების დავალებანი. ბოლო სამი წლის — 1966-1968 წლების მანძილზე კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებს „საქართველოს“ მარკის ჩაის საკრეფი მანქანების მუშაობისათვის უნდა მოემზადებინათ 7.520 ჰექტარი პლანტაცია. მოამზადეს — 5.592 ჰექტარი. ეს დიდმნიშვნელოვანი ამოცანა ვერ შეასრულეს აფხაზეთის ასსრ, აჭარის ასსრ, ფოთლეულის, ბებეჰეკრის, ხობის, ჩოხატაურის, ზალენჯიხის, სამტრედიის, ცხაკაიასა და ლანჩხუთის რაიონების კოლმეურნეობებმა.

ამ საქმეს შედარებით უკეთ გაართვეს თავი საბჭოთა მეურნეობებმა. მაგრამ მათაც მთლიანად ვერ შეასრულეს დავალება. გეგმით გათვალისწინებული 2.884 ჰექტარის ნაცვლად საბჭოთა მეურნეობებში მანქანური კრეფისათვის მოამზადეს 2.484 ჰექტარი.

თუ რა ყურადღებას უთმობენ კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების ხელმძღვანელები პლანტაციების მომზადების სამუშაოთა ხარისხს, ამას მოწმობს შემდეგი ფაქტები: პლანტაციების უხარისხო მომზადების შედეგად მკვეთრად შემცირდა მანქანების მწარმოებლობა, შემცირდა მათი სამუშაო ფართობები. მაგალითად, შარშან მექანიზებული კრეფისათვის მომზადდა 3.108 ჰექტარი, ხოლო „საქართველოთი“ მოიკრიფა მხოლოდ 1.300 ჰექტარი. ეს ნაკლოვანებანი იყო ზუსტაძირა, სამტრედიის, ჩოხატაურის, ბებეჰეკრის, ჩხოროწყუსა და ფყალტუბოს რაიონების მეურნეობებში.

დადებით მაგალითებს, თუ როგორ უნდა განხორციელდეს ჩაის მოვლა-მოყვანის კომპლექსური მექანიზაციის უზრუნველყოფის ღონისძიებანი, გვიჩვენებენ მოწინავე მეურნეობათა კოლექტივები, როგორიცაა, კირძოდ, ინგირის, ზალენჯიხის, ლაითურის, აჩიბაკარის საბჭოთა მეურნეობები და მთელი რიგი სხვა მეურნეობანი. მაგალითად, ინგირის საბჭოთა მეურნეობაში 420 ჰექტარ პლანტაციაზე მოკრიფეს 1.949 ტონაზე მეტი ხარისხოვანი ფოთოლი. აქ მუშაობდა 40 მანქანა „საქართველო“. სამუალოდ ერთი მანქანით მოკრეფილია 48.5 ტონა ფოთოლი.

მაღალნაყოფიერი შრომის ნიმუშია გვიჩვენებენ ჩვენმა სახელოვანმა მექანიზატორებმა — ჩაის საკრეფი მანქანების მძღოლებმა ს. აშხაზავამ, ი. შუალეიმ, ს. ლოლუაძემ, ბ. ზაბორლოტნიმ, ვ. მეუნარბი

ᲓᲘᲓᲘ ᲡᲐᲛᲐᲛᲣᲚᲝ ᲝᲛᲘᲡ ᲛᲐᲡᲬᲐᲕᲚᲘᲡ ᲐᲛᲐᲦᲚᲔᲑᲔᲑᲔᲚᲘ ᲤᲣᲠᲪᲚᲔᲑᲘ

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

КОММУНИСТ № 2 1969 г.

ᲛᲡᲝᲤᲚᲘᲝ ᲓᲦᲔᲡ

ᲓᲐᲜᲘᲘᲡ ᲙᲝᲛᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ 23-Ე ᲧᲠᲘᲚᲝᲒᲘ

ᲙᲝᲞᲔᲜᲰᲐᲒᲔᲜᲘ, 17 თებერვალი. (საკადესი). **გუშინ დამთავრდა დანიის კომუნისტური პარტიის 23-ე ყრილობა.**

რეზოლუციაში ხაზგასმულია, რომ პარტიის უმნიშვნელოვანესი პოლიტიკური ამოცანაა. ამ ეტაპზე ქვეყნის მემარცხენე ძალების გაერთიანება მონოპოლიათა ხელისუფლების წინააღმდეგ, დანიის ბურჟუაზიული მთავრობის დამხობისათვის საბრძოლველად.

ყრილობამ აირჩია ცენტრალური კომიტეტის ახალი შემადგენლობა. დანიის კომპარტიის თავმჯდომარედ არჩეულია **კნუდ ესპერსენი.**

ᲞᲠᲝᲕᲝᲙᲐᲪᲘᲣᲚᲘ ᲬᲐᲛᲝᲬᲧᲔᲑᲐ

ᲞᲐᲠᲘᲖᲘ, 17 თებერვალი. (საკადესი). **საფრანგეთის პრესა ფართოდ აშუქებს საბჭოთა მთავრობის განცხადებას გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის მთავრობისადმი იმ პროვოკაციულ განზრახვასთან დაკავშირებით, რომ ფედერალური პრეზიდენტის არჩევნები მოწყოს დასავლეთ ბერლინში.**

„საბჭოთა კავშირი აფრთხილებს ბონს: გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის პრეზიდენტის არჩევნები დასავლეთ ბერლინში საშიშ დაძაბულობას ქმნის ევროპაში“ — ასეთი სათაურით გაზეთი **„ლუმანიტე“** ღღეს აქვეყნებს საბჭოთა მთავრობის განცხადების დაწვრილებითს შინაარსს.

გაზეთი **„ფიგარო“** აქვეყნებს ამონაწერებს სსრ კავშირის მთავრობის განცხადებიდან, რომელიც გადმოცემულია საკადესის მოთხრობით. გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის მთავრობის განზრახვასთან დაკავშირებით დიდ მასალას ბეჭდავენ აგრეთვე სხვა ფრანგული გაზეთები, რომლებიც ერთსულოვნად აღნიშნავენ, რომ გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის პრეზიდენტის არჩევნების დასავლეთ ბერლინში მოწყობა მხოლოდ გააძლიერებს დაძაბულობას ევროპაში.

ᲣᲡᲐᲮᲔᲚᲝ ᲕᲘᲖᲘᲢᲘ ᲓᲐᲛᲗᲐᲕᲠᲓᲐ

ᲡᲢᲐᲛᲑᲣᲚᲘ, 17 თებერვალი. საკადესის კორესპონდენტი ნიკოლოზ კუდრიაშოვი იუწყება:

ამერიკის შეერთებული შტატების მე-6 ფლოტის ხომალდებმა დღეს დილით დატოვეს სტამბოლის ნავსადგური. 7 დღეს იდგნენ ისინი ბოსფორის რეიდზე, და მთელი ამ დღეების მანძილზე თურქეთში არ შეწყვეტილა საპროტესტო დემონსტრაციები თურქეთის წყლებში ამერიკელი „სტუმრების“ ყოფნის წინააღმდეგ. დემონსტრაციები მიმდინარეობდა ლოზუნგებით: „მე-6 ფლოტო, გაეცალე, აქაურობას“, „თურქეთი უნდა იყოს დამოუკიდებელი“.

სისხლიანი კვირა უწოდეს აქ სტამბოლში ამერიკის ხომალდების ყოფნის უკანასკნელ ღღეს. ამ ღღეს ქალაქში გაიმართა განსაკუთრებით დიდი დემონსტრაცია. 10 ათასზე მეტი მოსწავლე, მუშა, ინტელიგენციის წარმომადგენელი გამოვიდა სტამბოლის ქუჩებში, რათა პროტესტი განეცხადებინათ მე-6 ფლოტის ხომალდების ვიზიტის წინააღმდეგ.

ტაქსიმის მოედანზე დემონსტრანტებს ელოდა უკიდურესი მემარჯვენე ორგანიზაციის ათასობით შეიარაღებული წევრი, როცა დემონსტრაცია შევიდა მოედანზე, მათ გაარღვიეს პოლიციის კორდონი და ამ უკანასკნელის აშკარა წაქეზებით დაიერიეს დემონსტრანტებს. შედეგად დახოცილია 2 და დაჭრილია 100-ზე მეტი კაცი.

ანტიამერიკული გამოსვლები გაიმართა აგრეთვე ანკარაში, იზმირში, ადანაში და თურქეთის სხვა ქალაქებში.

◆

ᲙᲐᲛᲑᲝᲯᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲐᲚᲛᲓᲔᲒᲘ

ᲞᲜᲝᲛᲞᲔᲜᲘ, 17 თებერვალი. (საკადესი). **შეერთებული შტატები და საიგონის ხელისუფლები განაგრძობენ პროვოკაციულ მოქმედებას კამბოჯის წინააღმდეგ.** როგორც ქხმერის დებეშათა სააგენტო იუწყება, ამერიკა-საიგონის ავიაციის მზვერავი თვითმფრინავები 10 იანვრიდან რეგულარულად არღვევენ კამბოჯის საჰაერო სივრცეს და თავს დასტრიალებენ სოფელ პუკლეს მონდულკირის პროვინციაში. 15 თებერვალს ამერიკა-საიგონის 4 ვერტმფრინავმა და მზვერავმა თვითმფრინავმა ტყვიამფრქვევი და რაკეტები დაუშინა ამ სოფელს. სოფელს მნიშვნელოვანი მატერიალური ზარალი მოუვიდა.

ᲘᲐᲞᲝᲜᲘᲐ ᲙᲔᲜᲢᲐᲒᲝᲜᲘᲡ ᲐᲚᲐᲪᲚᲐᲠᲘᲐ

ᲢᲝᲙᲘᲝ, 17 თებერვალი. (საკადესი). იაპონიის 366 მილიონი კვადრატული მეტრი მიწა-წყალი ამერიკის სამხედრო ბაზებს უკავიათ, აღნიშნავს ღღეს გაზეთი **„მაინიჩი“,** რომელიც წერს იაპონია-ამერიკის უშიშროების ხელშეკრულების თანახმად იაპონიის ტერიტორიაზე განლაგებულს ამერიკის შეიარაღებული ძალების შესახებ. ამჟამად, ბაზს უსვამს გაზეთი, ქვეყნის ტერიტორიაზე ამერიკის შეერთებული შტატების ჯარების საერთო რიცხვი შეადგენს დაახლოებით 41 ათასს, ამერიკის სამხედრო ბაზები განლაგებულია 148 ადგილს.

ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗ ᲕᲘᲔᲢᲜᲐᲛᲘ. მიწა იწვის ამერიკელი აგრესორებისა და მათი მარionეტი დამკაშების ფეხქვეშ. ყოველდღე ძლიერდება განთავისუფლების სახალხო არმიის სამრმარი მოქმედება. ისინი დარტყმებს დარტყმებზე აყენებენ აგრესორთა ჯარებს. მართლაც რომ საფიქრალი გასჩენია ამ დალლილ ამერიკელ ჯარისკაცს.

ფოტო ᲘᲣᲜᲘ-ᲡᲐᲙᲓᲔᲡᲘᲡᲐ.

ᲖᲐᲜᲒᲗᲐ ᲛᲦᲔᲚᲕᲐᲠᲔᲑᲐ

ᲕᲐᲨᲘᲜᲒᲢᲝᲜᲘ, 17 თებერვალი. (საკადესი). **ამერიკის შეერთებული შტატების დედაქალაქში ცხრა საათს გრძელდებოდა მჭდომარე დემონსტრაცია, რომელშიც მონაწილეობდა ვაშინგტონის მცხოვრებ ზანგთა დიდი ჯგუფი.** ამგვარად გამოხატეს მათ პროტესტი იმ ორგანიზაციის უმოქმედობის გამო, რომელსაც ეკისრება პასუხისმგებლობა ქალაქის ერთ-ერთ გეტონში ცხოვრების პირობების გაუარესებისგამოსა.

დემონსტრაციის ადგილას მოსული პოლიციის გაძლიერებული რაზმები დაერივნენ მის მონაწილეებს. 10 კაცი დაპატიმრეს.

ზანგთა მასობრივი დემონსტრაციები გაიმართა ქალაქ სილვესტერში (ჯორჯიის შტატი). დემონსტრანტები მოითხოვდნენ ზანგი მოსახლეობისათვის თანაბარი მოქალაქეობრივი უფლებების მინიჭებას. 40-ზე მეტი კაცი დაპატიმრებულია, მათ შორის რამდენიმე ბავშვი. ყველანი საპყრობილეებში ჩაყარეს.

სილვესტრის ზანგი მოსახლეობის უფრო დიდი გამოსვლების შიშით, ხელისუფლებამ ბრძანება დაპატიმრებულნი ქალაქიდან უცნობი მიმართულებით გაეყვანათ.

◆

ᲙᲐᲛᲑᲝᲯᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲐᲚᲛᲓᲔᲒᲘ

ᲐᲜᲝᲜᲘᲛᲘᲐᲜᲘ, 17 თებერვალი. (საკადესი). **ᲕᲔᲢᲜᲐᲛᲘᲡ ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗ ᲕᲘᲔᲢᲜᲐᲛᲘᲡ ᲓᲐ ᲡᲐᲘ�გᲝᲜᲘᲡ ᲮᲔᲚᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲘ ᲒᲐᲜᲐᲒᲠᲫᲝᲕᲔᲜ ᲙᲐᲛᲑᲝᲯᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲐᲚᲛᲓᲔᲒᲘ.** როგორც ქხმერის დებეშათა სააგენტო იუწყება, ამერიკა-საიგონის ავიაციის მზვერავი თვითმფრინავები 10 იანვრიდან რეგულარულად არღვევენ კამბოჯის საჰაერო სივრცეს და თავს დასტრიალებენ სოფელ პუკლეს მონდულკირის პროვინციაში. 15 თებერვალს ამერიკა-საიგონის 4 ვერტმფრინავმა და მზვერავმა თვითმფრინავმა ტყვიამფრქვევი და რაკეტები დაუშინა ამ სოფელს. სოფელს მნიშვნელოვანი მატერიალური ზარალი მოუვიდა.

ᲓᲐᲐᲠᲦᲕᲘᲔᲡ ᲓᲐᲯᲐᲕᲔᲑᲐ

ᲡᲐᲘᲒᲝᲜᲘ, 17 თებერვალი. (საკადესი). **საიგონის ადმინისტრაციამ არღვევენ დაზავებას, რომელიც სამხრეთ ვიეტნამის განთავისუფლების ეროვნულმა ფრონტმა გამოაცხადა მთვარის კალენდრის ახალი წლის გამო.**

სააგენტოს ცნობაში აღნიშნულია, რომ მოწინააღმდეგის თვითმფრინავებმა, მათ შორის „ბ-52“ მძიმე სტრატეგიულმა ბომბდამშენებმა გუშინ დაბომბეს და ესროლეს ბინლონგის, ლონგანის, თხუზაუმოტისა და სხვა პროვინციებში. (საკადესი).

---

[1] უნდოდა, დიდ ინტერესს იწვევს, მაგალითად, ნ. გ. ᲙᲣᲨᲜᲔᲪᲝᲕᲘᲡ მოგონებანი „ომის წლების“ („ᲝᲥᲢᲝᲛᲑᲔᲠᲘ“, 1968, №№ 8, 9, 12). მაგრამ გარჩევა ამ პუბლიკაციისა, რომელიც ნათლად გვიჩვენებს საბჭოთა სამხედრო-საზღვაო ფლოტის საბრძოლო მოქმედებას სამამულო ომის წლებში, ჩვენი აზრით, დამოუკიდებელი რეცენზიის საგანი უნდა გახდეს.

[2] ᲐᲐ. ᲒᲠᲔᲩᲙᲝ. ᲑᲠᲫᲝᲚᲐ ᲙᲐᲖᲐᲠᲛᲘᲡᲗᲕᲘᲡ. მ., სამხედრო გამომცემლობა, 1967. 424 გვ.

[1] Ა. Ა. ᲛᲔᲠᲔᲪᲙᲝᲕᲘ. ᲮᲐᲚᲮᲘᲡ ᲡᲐᲛᲡᲐᲮᲣᲠᲨᲘ. მოგონებათა ფურცლები. მ., პოლიტგამმიცემლობა, 1968. 464 გვ. (საბჭოთა კავშირის მარშალ ა. მ. ᲕᲐᲡᲘᲚᲔᲕᲡᲙᲘᲡ წინასიტყვაობით).

[1] ᲙᲐ. Ა. ᲛᲐᲠᲘᲪᲘᲜᲘ. ᲛᲔᲠᲘᲪᲮᲜᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲞᲝᲚᲘᲐᲗᲐ ᲝᲛᲘ. ᲛᲔᲝᲠᲔ ᲛᲡᲝᲤᲚᲘᲝ ᲛᲘᲜᲐᲠᲬᲛᲝᲑᲐ. მ., სამხედრო გამომცემლობა, 1968. 384 გვ. (სერია „სამხედრო მემუარები“).

[1] ᲙᲐ. Ა. ᲠᲝᲙᲝᲡᲝᲕᲡᲙᲘ. ᲯᲐᲠᲘᲡᲙᲐᲪᲣᲚᲘ ᲕᲐᲚᲘ. მ., სამხედრო გამომცემლობა, 1968. 384 გვ. (სერია „სამხედრო მემუარები“).

[1] ᲙᲐ. Ა. ᲠᲝᲙᲝᲡᲝᲕᲡᲙᲘ. ᲯᲐᲠᲘᲡᲙᲐᲪᲣᲚᲘ ᲕᲐᲚᲘ. მ., სამხედრო გამომცემლობა, 1968. 384 გვ. (სერია „სამხედრო მემუარები“).

[1] ᲗᲘᲛᲝᲗᲔᲘᲡ ᲛᲔᲝᲠᲔ ᲛᲡᲝᲤᲚᲘᲝ ᲛᲘᲜᲐᲠᲬᲛᲝᲑᲐ. მ., სამხედრო გამომცემლობა, 1968. 416 გვ. (სერია „სამხედრო მემუარები“).

ᲛᲡᲝᲤᲚᲘᲝ ᲓᲦᲔᲡ

ᲛᲔᲝᲠᲔ ᲛᲡᲝᲤᲚᲘᲡ ᲛᲘᲜᲐᲠᲬᲛᲝᲑᲐ

ᲛᲝᲡᲙᲝᲕᲘᲡ ᲠᲐᲓᲘᲝᲡ ᲛᲘᲛᲦᲔᲑᲚᲘᲡ ᲛᲘᲗᲘᲜᲒᲘ. ᲛᲝᲡᲙᲝᲕᲘᲡ ᲠᲐᲓᲘᲝᲡ ᲛᲘᲛᲦᲔᲑᲚᲘᲡ ᲛᲘᲗᲘᲜᲒᲘᲡ ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲐᲠᲮᲘᲕᲘ. ᲛᲝᲡᲙᲝᲕᲘᲡ ᲠᲐᲓᲘᲝᲡ ᲛᲘᲛᲦᲔᲑᲚᲘᲡ ᲛᲘᲗᲘᲜᲒᲘᲡ ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲐᲠᲮᲘᲕᲘ.

**ᲛᲔᲠᲘᲪᲮᲜᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲞᲝᲚᲘᲐᲗᲐ ᲝᲛᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲓᲐᲬᲧᲔᲑᲣᲚᲘ ᲓᲘᲓᲘ ᲡᲐᲛᲮᲔᲓᲠᲝ-ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲣᲚᲘ ᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲐᲨᲘ მათ გაშუქების მასშტაბები და სიღრმე არა თუ არ მცირდება, არამედ, პირიქით, მატულობს. და ეს გასაგებიც არის: გერმანელ ფაშისტ დამპყრობთა წინააღმდეგ ომი ჩვენი სამშობლოს ისტორიის გმირული ეტაპია, მან წარუშლელი კვალი დაჩნია კაცობრიობის მთელ თანამედროვე განვითარებას. 1941-1945 წლების ამბები ახლაც აღელვებენ საბჭოთა ადამიანებს, რასაც მოწმობს მკითხველთა დაუშრეტელი ინტერესი ომის შესახებ დაწერილი წიგნებისადმი.

ამ ინტერესს აკმაყოფილებს სხვადასხვა ჟანრის სამხედრო-ისტორიული შრომები, რომლებიც ყოველ წელიწადს გამოდის. ასეთი ლიტერატურის მნიშვნელობის გადაჭარბებით შეფასება ძნელია: იგი უალრესად მდიდარია პატრიოტული გრძნობებით, უნერგავს ჩვენს ხალხს კომუნიზმის იდეებისადმი ერთგულებას, სოციალისტური სამშობლოს სიყვარულს, ომისათვის მზადყოფნას, რომ დაიცვას შრომელთა დიადი რევოლუციური მონაპოვარი.

ჟურნალის სტატიაში შეუძლებელია ანალიზი გაუკეთდეს მთელ სამხედრო-ისტორიულ ლიტერატურას დიდ სამამულო ომის შესახებ, რომელიც თუნდაც მხოლოდ უკანასკნელი ორი-სამი წლის მანძილზე გამოვიდა. შევიტანთ მხოლოდ ექვს ნაწარმოებს: საბჭოთა კავშირის მარშლების ა. ა. გრეჩკოს, ი. ს. კონევის, კ. ა. მერეცკოვის, კ. კ. როკოსოვსკის, არმიის გენერალ ს. მ. შტემენკოს და საინჟინრო-ტექნიკური სამსახურის გენერალ-პოლკოვნიკ ა. ს. იაკოვლევის წიგნებს[1]. ეს წიგნები, რომლებიც ეკუთვნის ავტორიტეტულ, ხალხისათვის ცნობილ სამხედრო მოღვაწეთა კალამს, მოგვითხრობენ ისტორიულ ამბებზე, რომელთა აქტიური მონაწილეებიც იყვნენ ავტორები.

ძნელია და არც საჭიროა სარეცენზიო წიგნების შინაარსის გადმოცემა, მაგრამ თვითეული მათგანის თუნდაც მოკლე დახასიათება აუცილებელია.

საბჭოთა კავშირის მარშალ ა. ა. გრეჩკოს წიგნი „ბრძოლა კავკასიისათვის“[2] დაწერილებითი სამხედრო-ისტორიული მონოგრაფიაა. იგი მოიცავს ჯერ კავკასიის უშუალო მისადგომებზე, შემდეგ კი თვით მის ტერიტორიაზე წარმოებული სახმრთლო მოქმედების თხუთმეტი თვის პერიოდს, დაწყებული გერმანელ ფაშისტთა ჯარების დონისა და უუბანის ველებზე შეჭრით (1942 წლის ივლისი) და დამთავრებული მტრის განადგურებით ტამანის ნახევარკუნძულზე და მისი სრული განდევნით კავკასიის ფარგლებიდან (1943 წლის ოქტომბერი). დროის ეს დიდი მონაკვეთი მოიცავს მთავარ ამბავს, რომლებმაც მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინეს მიტლერელ დამპყრობთა წინააღმდეგ ბრძოლის მსვლელობასა და დაბოლოებაზე. კავკასიისათვის ბრძოლა, რაც დაიწყო იმ მომენტში, როცა ინიციატივა ჯერ კიდევ მოწინააღმდეგის ხელში იყო, რომელშაც მომაკვდინებელი საფრთხე შეუქმნა ჩვენს ქვეყანას, დამთავრდა იმ დღეებში, როცა ძირეული გარდატეხა მოხდა საბჭოთა არმიისა და მთელი ანტიჰიტლერული კოალიციის სასარგებლოდ.

უდიდეს სივრცეზე გაშლილი ბრძოლა, მასში ორივე მხარის დიდი ძალების მონაწილეობა, საბჭოთა რესპუბლიკების მომძე ხალხთა მეგობრობა, რომელმაც მკაცრ განსაცდელს გაუძლო, და, ბოლოს, ჰიტლერის იმ გეგმების ჩაფუშვა, რომ ხელი ეგდო სსრ კავშირის ნავთობის სიმდიდრეზე და შემდგომ განვითარებინა ფაშისტური აგრესია აზიისა და ახლო აღმოსავლეთის ქვეყნებში — ყოველივე ეს დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს კავკასიაში ჩვენს გამარჯვებას, რომელიც ერთ-ერთი თვალსაჩინო რგოლი იყო მოპოვებულ გამარჯვებათა საერთო წყებაში, რომლებმაც საბჭოთა არმია საბოლოო ანგარიშით რაიხსტაგის კედლებამდე მიიყვანეს. კავკასიისათვის ბრძოლის მნიშვნელობა, მისი განუწყვეტელი კავშირი საერთოდ საბჭოთა კავშირ-გერმანიის ფრონტზე ბრძოლასთან და, კერძოდ, სტალინგრადთან ბრძოლასთან, რომლითაც დაიწყო პერიოდი საბჭოთა არმიის გადამწყვეტი და ძლევამოსილი შეტევითი ოპერაციებისა და ჩვენი ქვეყნიდან გერმანელ ფაშისტ ოკუპანტთა მასობრივი განდევნისა, კარგად და სრულად ნაჩვენებია სარეცენზიო მონოგრაფიაში.

წიგნის ავტორი ერთ-ერთი ხელმძღვანელი მონაწილე იყო კავკასიისათვის ბრძოლისადმი მიძღვნილი უფრო ადრე გამოცემული ნაშრომებისაგან იგი მისდა სასარგებლოდ გამოიჩრევა გამოყენებული დოკუმენტაციის სიმდიდრით, ამბების ანალიზის დეტალურობითა და სიღრმით. ეს შრომა ძვირფასი წყარო იქნება ყველასათვის, ვინც მომავალში კიდევ არაერთხელ დაუბრუნდება კავკასიაში საბჭოთა არმიის 1942-1943 წლების თავდაცვითი და შეტევითი მოქმედების გამოკვლევას.

სხვა ხასიათისაა დანარჩენი სარეცენზიო წიგნები. ისინი ეკუთვნიან ეკუთვნიან მემუარებს, თუმცა მათ შორისაც არის არსებითი განსხვავებანი.

კ. ა. მერეცკოვი მკითხველს აცნობს თავის თითქმის მთელ ცხოვრების გზას — ბავშვის თხუთმეტი წლის ბიჭით, ზეინკლის შეგირდით დაწყებული და საბჭოთა კავშირის მარშლით დამთავრებული, ეხება, რომელიც დიდი სამამულო ომი მოითავა იმით, რომ როგორც შორეული აღმოსავლეთის 1-ლი ფრონტის სარდალი მონაწილეობდა იაპონიის კვანტუნის არმიის დიდი ძალების განადგურებაში[1]. კ. ა. მერეცკოვის მოგონაცა საინტერესოა უწინარეს ყოვლისა იმით, რომ იგი ძალიან ტიპიურია: რევოლუციისა ახალგაზრდა მუშა-კომუნისტს გზავნის ნიოლელლიანების გადალახვა და სხვ.

ა. ა. გრეჩკოს წიგნი მნიშვნელოვანი წვლილია სამხედრო-ისტორიულ ლიტერატურაში. კავკასიისათვის ბრძოლისადმი მიძღვნილი უფრო ადრე გამოცემული ნაშრომებისაგან იგი მისდა სასარგებლოდ გამოირჩევა გამოყენებული დოკუმენტაციის სიმდიდრით, ამბების ანალიზის დეტალურობითა და სიღრმით. ეს შრომა ძვირფასი წყარო იქნება ყველასათვის, ვინც მომავალში კიდევ არაერთხელ დაუბრუნდება კავკასიაში საბჭოთა არმიის 1942-1943 წლების თავდაცვითი და შეტევითი მოქმედების გამოკვლევას.

სხვა ხასიათისაა დანარჩენი სარეცენზიო წიგნები. ისინი ეკუთვნიან მემუარებს, თუმცა მათ შორისაც არის არსებითი განსხვავებანი.

კ. ა. მერეცკოვი მკითხველს აცნობს თავის თითქმის მთელ ცხოვრების გზას — ბავშვის თხუთმეტი წლის ბიჭით, ზეინკლის შეგირდით დაწყებული და საბჭოთა კავშირის მარშლით დამთავრებული, ეხება, რომელიც დიდი სამამულო ომი მოითავა იმით, რომ როგორც შორეული აღმოსავლეთის 1-ლი ფრონტის სარდალი მონაწილეობდა იაპონიის კვანტუნის არმიის დიდი ძალების განადგურებაში[1]. კ. ა. მერეცკოვის მოგონაცა საინტერესოა უწინარეს ყოვლისა იმით, რომ იგი ძალიან ტიპიურია: რევოლუციისა ახალგაზრდა მუშა-კომუნისტს გზავნის ნიოლელლიანების გადალახვა და სხვ.

ა. ა. გრეჩკოს წიგნი მნიშვნელოვანი წვლილია სამხედრო-ისტორიულ ლიტერატურაში. კავკასიისათვის ბრძოლისადმი მიძღვნილი უფრო ადრე გამოცემული ნაშრომებისაგან იგი მისდა სასარგებლოდ გამოირჩევა გამოყენებული დოკუმენტაციის სიმდიდრით, ამბების ანალიზის დეტალურობითა და სიღრმით. ეს შრომა ძვირფასი წყარო იქნება ყველასათვის, ვინც მომავალში კიდევ არაერთხელ დაუბრუნდება კავკასიაში საბჭოთა არმიის 1942-1943 წლების თავდაცვითი და შეტევითი მოქმედების გამოკვლევას.

სხვა ხასიათისაა დანარჩენი სარეცენზიო წიგნები. ისინი ეკუთვნიან მემუარებს, თუმცა მათ შორისაც არის არსებითი განსხვავებანი.

კ. ა. მერეცკოვი მკითხველს აცნობს თავის თითქმის მთელ ცხოვრების გზას — ბავშვის თხუთმეტი წლის ბიჭით, ზეინკლის შეგირდით დაწყებული და საბჭოთა კავშირის მარშლით დამთავრებული, ეხება, რომელიც დიდი სამამულო ომი მოითავა იმით, რომ როგორც შორეული აღმოსავლეთის 1-ლი ფრონტის სარდალი მონაწილეობდა იაპონიის კვანტუნის არმიის დიდი ძალების განადგურებაში[1]. კ. ა. მერეცკოვის მოგონაცა საინტერესოა უწინარეს ყოვლისა იმით, რომ იგი ძალიან ტიპიურია: რევოლუციისა ახალგაზრდა მუშა-კომუნისტს გზავნის ნიოლელლიანების გადალახვა და სხვ.

ა. ა. გრეჩკოს წიგნი მნიშვნელოვანი წვლილია სამხედრო-ისტორიულ ლიტერატურაში. კავკასიისათვის ბრძოლისადმი მიძღვნილი უფრო ადრე გამოცემული ნაშრომებისაგან იგი მისდა სასარგებლოდ გამოირჩევა გამოყენებული დოკუმენტაციის სიმდიდრით, ამბების ანალიზის დეტალურობითა და სიღრმით. ეს შრომა ძვირფასი წყარო იქნება ყველასათვის, ვინც მომავალში კიდევ არაერთხელ დაუბრუნდება კავკასიაში საბჭოთა არმიის 1942-1943 წლების თავდაცვითი და შეტევითი მოქმედების გამოკვლევას.

სხვა ხასიათისაა დანარჩენი სარეცენზიო წიგნები. ისინი ეკუთვნიან მემუარებს, თუმცა მათ შორისაც არის არსებითი განსხვავებანი.

კ. ა. მერეცკოვი მკითხველს აცნობს თავის თითქმის მთელ ცხოვრების გზას — ბავშვის თხუთმეტი წლის ბიჭით, ზეინკლის შეგირდით დაწყებული და საბჭოთა კავშირის მარშლით დამთავრებული, ეხება, რომელიც დიდი სამამულო ომი მოითავა იმით, რომ როგორც შორეული აღმოსავლეთის 1-ლი ფრონტის სარდალი მონაწილეობდა იაპონიის კვანტუნის არმიის დიდი ძალების განადგურებაში[1]. კ. ა. მერეცკოვის მოგონაცა საინტერესოა უწინარეს ყოვლისა იმით, რომ იგი ძალიან ტიპიურია: რევოლუციისა ახალგაზრდა მუშა-კომუნისტს გზავნის ნიოლელლიანების გადალახვა და სხვ.

ა. ა. გრეჩკოს წიგნი მნიშვნელოვანი წვლილია სამხედრო-ისტორიულ ლიტერატურაში. კავკასიისათვის ბრძოლისადმი მიძღვნილი უფრო ადრე გამოცემული ნაშრომებისაგან იგი მისდა სასარგებლოდ გამოირჩევა გამოყენებული დოკუმენტაციის სიმდიდრით, ამბების ანალიზის დეტალურობითა და სიღრმით. ეს შრომა ძვირფასი წყარო იქნება ყველასათვის, ვინც მომავალში კიდევ არაერთხელ დაუბრუნდება კავკასიაში საბჭოთა არმიის 1942-1943 წლების თავდაცვითი და შეტევითი მოქმედების გამოკვლევას.

სხვა ხასიათისაა დანარჩენი სარეცენზიო წიგნები. ისინი ეკუთვნიან მემუარებს, თუმცა მათ შორისაც არის არსებითი განსხვავებანი.

კ. ა. მერეცკოვი მკითხველს აცნობს თავის თითქმის მთელ ცხოვრების გზას — ბავშვის თხუთმეტი წლის ბიჭით, ზეინკლის შეგირდით დაწყებული და საბჭოთა კავშირის მარშლით დამთავრებული, ეხება, რომელიც დიდი სამამულო ომი მოითავა იმით, რომ როგორც შორეული აღმოსავლეთის 1-ლი ფრონტის სარდალი მონაწილეობდა იაპონიის კვანტუნის არმიის დიდი ძალების განადგურებაში[1]. კ. ა. მერეცკოვის მოგონაცა საინტერესოა უწინარეს ყოვლისა იმით, რომ იგი ძალიან ტიპიურია: რევოლუციისა ახალგაზრდა მუშა-კომუნისტს გზავნის ნიოლელლიანების გადალახვა და სხვ.

ა. ა. გრეჩკოს წიგნი მნიშვნელოვანი წვლილია სამხედრო-ისტორიულ ლიტერატურაში. კავკასიისათვის ბრძოლისადმი მიძღვნილი უფრო ადრე გამოცემული ნაშრომებისაგან იგი მისდა სასარგებლოდ გამოირჩევა გამოყენებული დოკუმენტაციის სიმდიდრით, ამბების ანალიზის დეტალურობითა და სიღრმით. ეს შრომა ძვირფასი წყარო იქნება ყველასათვის, ვინც მომავალში კიდევ არაერთხელ დაუბრუნდება კავკასიაში საბჭოთა არმიის 1942-1943 წლების თავდაცვითი და შეტევითი მოქმედების გამოკვლევას.

---

[1] ᲙᲐ. Ა. ᲛᲔᲠᲔᲪᲙᲝᲕᲘ. ᲮᲐᲚᲮᲘᲡ ᲡᲐᲛᲡᲐᲮᲣᲠᲨᲘ. მოგონებანი. მ., პოლიტგამმიცემლობა, 1968. 464 გვ. (საბჭოთა კავშირის მარშალ ა. მ. ᲕᲐᲡᲘᲚᲔᲕᲡᲙᲘᲡ წინასიტყვაობით).

[1] ᲙᲐ. Ა. ᲛᲔᲠᲔᲪᲙᲝᲕᲘ. ᲮᲐᲚᲮᲘᲡ ᲡᲐᲛᲡᲐᲮᲣᲠᲨᲘ. მოგონებანი. მ., სამხედრო გამომცემლობა, 1968. 384 გვ. (სერია „სამხედრო მემუარები“).

[1] ᲙᲐ. Ა. ᲠᲝᲙᲝᲡᲝᲕᲡᲙᲘ. ᲯᲐᲠᲘᲡᲙᲐᲪᲣᲚᲘ ᲕᲐᲚᲘ. მ., სამხედრო გამომცემლობა, 1968. 384 გვ. (სერია „სამხედრო მემუარები“).

[1] ᲗᲘᲛᲝᲗᲔᲘᲡ ᲛᲔᲝᲠᲔ ᲛᲡᲝᲤᲚᲘᲝ ᲛᲘᲜᲐᲠᲬᲛᲝᲑᲐ. მ., სამხედრო გამომცემლობა, 1968. 416 გვ. (სერია „სამხედრო მემუარები“).

დიდი სამამულო ომის მაჯიანის ამაღელვებელი ფურცლები

(დასასრული)

რიგი, რომელიც ი. ბ. სტალინმა დაადგინა და რომელსაც უცვლელად იცავდნენ, თავდაცვის სახელმწიფო კომიტეტისა და მთავარსარდალის წევრების, გენერალური შტაბის ხელმძღვანელების, სამხედრო უწყების ორგანოებისა და ფრონტებისა და ფლოტების სარდლობის მიერ საკითხების წინასწარ განხილვის შეხამება მტკიცე გადაწყვეტილებებთან. რომლებსაც ერთპიროვნულად იღებდა უმაღლესი მთავარსარდალი. ეს წესი ფრიად საგულისხმოა, და წიგნის ავტორის მიერ მისი გახსნა დიდი სამამულო ომის ისტორიის ბევრ მკვლევარს დაეხმარება სწორად შეიფასოს უმაღლესი მთავარსარდლობის როლი გამარჯვების მოპოვებაში.

მკითხველი დიდი ინტერესით ეცნობა წიგნის უკანასკნელ თავს „გამარჯვებულებსა და გმირებს". მასში მოთხრობილია, თუ როგორ აჯილდოებდნენ მეომართაგან ყველაზე ღირსეულთ, გადმოცემულია ისტორია ძლევის ბრძანებებისა და სალუტებისა, რომლებიც ესოდენ მტკიცედ დამკვიდრდა ჩვენს ყოფაში, გამარჯვებულთა პარადისა და კრემლის დიდ სასახლეში მიღების მომზადებისა და ჩატარების ისტორია.

ს. მ. შტემენკო მკაფიოდ ახასიათებს გენერალური შტაბის ხელმძღვანელებს — ბ. მ. შაპოშნიკოვს, ა. მ. ვასილევსკის, ა. ი. ანტონოვს, ფრონტების სარდლებსა და შტაბების უფროსებს, აგრეთვე ბევრ სხვა გენერალსა და ოფიცერს, რომლებთანაც იგი ომმა შეახვედრა. იგი მოგვითხრობს თავის შეხვედრებზეც საბჭოთა პარტიულ და სახელმწიფო მოღვაწეებთან, მრეწველობის ხელმძღვანელებთან, იარაღის სახელგანთქმულ კონსტრუქტორებთან. მთლიანად წიგნი წარმოგვიდგენს საომარი მოქმედების ხელმძღვანელობისათვის საბჭოთა სახელმწიფოს აპარატისა და შეიარაღებული ძალების ვრცელი და მრავალმხრივი მუშაობის საერთო სურათს. ს. მ. შტემენკოს მოგონებანი უდაოდ ძვირფასი სამხედრო-ისტორიული წყაროა.

ა. ს. იაკოვლევის წიგნიც „ცხოვრების მიზანი"[1] მემუარულ ისტორიას განეკუთვნება, მაგრამ შინაარსით განსხვავდება ჩვენ მიერ გარჩეული ყველა შრომისაგან. გამორჩენილი ავიაკონსტრუქტორი, „იაკ" თვითმფრინავების მსოფლიოში ცნობილი ოჯახის შემქმნელი მოგვითხრობს თავის, როგორც ინჟინრის, მეცნიერის, საბჭოთა ავიამრეწველობის ერთ-ერთი ხელმძღვანელის ცხოვრებაზე. მის მოგონებათა თითქმის ნახევარი მიძღვნილია დიდი სამამულო ომისადმი და შეიცავს უამრავ დაკვირვებას, დასკვნებს, რომლებიც ეხება საბჭოთა ავიაციის მომზადებას და ომში მონაწილეობას. ეს საფუძველს გვაძლევს განვიხილოთ ა. ს. იაკოვლევის წიგნი სამხედრო მემუარების რიგში, ამასთან მხედველობაში გვაქვს გამოყოფთ მისი მხოლოდ ის თავები, რომელთა შინაარსი დაკავშირებულია ომთან.

აღსანიშნავია, რომ ა. ს. იაკოვლევის მემუარები, რომლებიც პირველად 1966 წელს გამოვიდა, უკვე მეორე გამოცემად გამოდის. პირველისაგან იგი განსხვავდება უკანასკნელ წლებში საბჭოთა ავიაციის განვითარების, ავტორის მეთაურობით მოქმედი საკონსტრუქტორო ბიუროს საქმიანობის, აგრეთვე ყველაზე გამოჩენილ საბჭოთა სახელმწიფო მოღვაწეებთან, პარტიულ მუშაკებთან, მხედართუფროსებთან მისი ერთობლივი მუშაობისა და შეხვედრების უფრო ფართოდ ჩვენებით. და ყოველივე ეს ემატება ძირითად დებულებებს, რომლებიც საინტერესო წიგნის პირველ გამოცემაში იყო.

„ცხოვრების მიზანი" თვალნათლივ გვიჩვენებს საბჭოთა სამხედრო-საჰაერო ძალების თვითმფრინავებით შეიარაღების მდგომარეობას დიდი სამამულო ომის წინ და გვაძლევს იმის მკაფიო ახსნას, თუ რა მიზეზებით ჩამორჩენოდა ჩვენი ავიაცია გერმანელებისას 1941 წელს. ა. ს. იაკოვლევი დამაჯერებლად გვიჩვენებს, რა უდიდეს ღონისძიებებს იღებდნენ კომუნისტური პარტია, საბჭოთა მთავრობა, ავიამრეწველობის ხელმძღვანელები და მშრომელები იმისათვის, რომ შეექმნათ სამხედრო თვითმფრინავმშენებლობის მტკიცე ბაზა და აღეჭურვათ საბჭოთა არმია თანამედროვე თვითმფრინავებით — ავიაგამანადგურებლებით, მოიერიშეებითა და ბომბდამშენებით. ბევრი, ძალიან ბევრი რამ გაკეთდა ამ მიმართულებით, მაგრამ საქმის ბოლომდე მიყვანა ვერ მოხერხდა, და ომის დასაწყისისათვის საერთოდ ჩვენი საავიაციო ტექნიკა გერმანულთან შედარებით მოძველებული აღმოჩნდა.

ანალიზს უკეთებს რა ამ მდგომარეობის მიზეზებს, ა. ს. იაკოვლევი ხაზგასმით აღნიშნავს საავიაციო ტექნიკის განვითარების ნახტომისებურობას. 30-იანი წლების შუახანებში საბჭოთა სამხედრო ავიაცია თავისი მაჩვენებლებით ერთ-ერთი პირველი იყო მსოფლიოში, და რეკორდების განუწყვეტელმა წყებამ ჩვენი ავიამრეწველობის ხელმძღვანელთა ერთგვარი თვითდამშვიდება გამოიწვია. უკვე 1938 წლისათვის გერმანელებმა გაგვისწრეს, შექმნეს რა მოდერნიზებული ავიაგამანადგურებელი „მესერშმატ" მე-109-ე და ბომბდამშენი „იუნკერს-88". ესპანეთში ომმა

---

1 ა. იაკოვლევი. ცხოვრების მიზანი (ავიაკონსტრუქტორის ჩანაწერები). გამოცემა მე-2, შევსებული. მ., პოლიტგამომცემლობა, 1968, 624 გვ.

ცხადყო ჩვენი ავიაციის ჩამორჩენა. და ამ ომის გამოცდილების გავლენით გაჩაღდა მჩქეფარე მუშაობა. ეს იყო ახალი აღმავლობის პერიოდი, როცა პარტია და მთავრობა ამზადებდნენ მთელი ჩვენი ავიაციის ხელახლა შეიარაღებას უახლესი ტიპების თვითმფრინავებით. მაგრამ 1941 წელს ამ თვითმფრინავებმა ის იყო მხოლოდ დაიწყეს მწყობრში შესვლა და, ფაშისტთა ავიაციის პირველი დარტყმები თავს დაატყდა ძირითადად ჩვენს მოძველებულ „ი-15" და „ი-16" ავიაგამანადგურებლებს, „სბ" საშუალო ბომბდამშენებს, „ტბ-3" ზედმეტად უხეშ და ნელი სვლის მძიმე ბომბდამშენებს. საბჭოთა სამხედრო-საჰაერო ძალებმა დიდი დანაკლისი განიცადეს, გერმანელთა ავიაციამ ჰაერში ბატონობა მოიპოვა.

მაგრამ უკვე 1942-1943 წლებში ფაშისტთა ავიაცია ჩამორჩენის გზაზე დამდგარის მდგომარეობაში აღმოჩნდა. ჩვენი საავიაციო მრეწველობა სწრაფად ზრდადა თავის სიმძლავრეებს და მასობრივი მასშტაბით დაიწყო ფრონტზე „ლაგგ", „მიგ" და „იაკ" ავიაგამანადგურებლების, უბადლო „საჰაერო ტანკის" — „ილ-2" მოიერიშის და სხვ. გზავნა, გერმანელთა ავიაცია კი ძირითადად განვითარების ომამდელ დონეზე რჩებოდა და 1943 წლის დამლევისათვის არა მარტო თავისი ტექნიკური უპირატესობანი დაკარგა, არამედ რაოდენობრივი უპირატესობაც. ჰაერში ბატონობა გადმოვიდა საბჭოთა სამხეო-საჰაერო ძალების ხელში, რომლებიც მტკიცედ ინარჩუნებდნენ მას ომის დამთავრებამდე. ამასთან ავტორი გვიჩვენებს, თუ რა უდიდეს ყურადღებას უთმობდნენ საბჭოთა ავიამრეწველობის განვითარებას პარტიის ცენტრალური კომიტეტი, საბჭოთა მთავრობა. იხსენებს რა თავის შეხვედრებს ი. ბ. სტალინთან, ა. ს. იაკოვლევი აღნიშნავს, რომ მისი მითითებები და შენიშვნები ცხადყოფდა ღრმა ინფორმირებულობას საავიაციო ტექნიკის დარგში, ეხმარებოდა სპეციალისტ-კონსტრუქტორებს იმაში, რომ მიეგნოთ მეცნიერულ-ტექნიკურ პრობლემათა ახალი გადაწყვეტილებათა.

საინტერესოდ მოგვითხრობს ა. ს. იაკოვლევი თავისებურ შეჯიბრებაზე გერმანელ და საბჭოთა ავიაკონსტრუქტორებს შორის, იმაზე, თუ როგორ უპასუხებდნენ „მესერშმიტის" ყოველ მოდიფიკაციას ავიაგამანადგურებლების ჩვენი შემოქმედნი, და მათ შორის წიგნის ავტორი, ახალი გაუმჯობესებებით, რომლებიც უზრუნველყოფდა თვითმფრინავების სიჩქარის, ჭერის, მანევრულობის შემდგომ ამაღლებას. და ყოველივე ეს მიღწეულ იქნა იმ უძნელეს პირობებში, როცა ხდებოდა ბევრი საავიაციო ქარხნის ევაკუაცია აღმოსავლეთისაკენ, მათი გაშლა ზოგჯერ შიშველ ადგილას, ნედლეულით, ელექტროენერგიით, სათბობით მომარაგების სიძნელეებისას! წიგნის მკითხველი განიმსჭვალება ღრმა პატივისცემით ჩვენი შესანიშნავი ძუშაკთა კლასისადმი, სიამაყით მისი შრომითი გმირობის გამო. რად ღირს თუნდაც ასეთი ციფრები: საბჭოთა ავიამრეწველობამ 1941 წელს აწარმოვა 15735 თვითმფრინავი, მძიმე 1942 წელს, საავიაციო საწარმოთა ევაკუაციის პირობებში, გამოშვებულ იქნა 25436 თვითმფრინავი, 1943 წელს — 34900, 1944 წელს — 40300 და 1945 წლის პირველ ნახევარში — 20900 თვითმფრინავი (გვ. 443). და ამასთან საბრძოლო მანქანების ხარისხი, მათი ტაქტიკურ-ტექნიკური მონაცემები, მათი შეიარაღების სიმძლავრე განუწყვეტლივ იზრდებოდა. წიგნის ავტორი სამართლიანად უწოდებს ამას ავიამრეწველობის მუშაკთა გმირობას და დამაჯერებლად გვიჩვენებს, რომ ამ საგმირო საქმის შესრულება მოხერხდა თვითმფრინავმშენებლობის განვითარებისათვის პარტიისა და მთავრობის დაუცხრომელი ზრუნვის მეოხებით, შესანიშნავი ინტელიგენტ-ტექნიკური კადრების მეოხებით, მთელი ძალებისა და საშუალებების მობილიზაციისა და უნარიანად გამოყენების მეოხებით.

განხილული წიგნების შინაგანი ერთიანობის ღერძს წარმოადგენს ის, რომ ისინი გვიჩვენებენ საბჭოთა ადამიანების პატრიოტიზმს, მათს ერთგულებას მარქსიზმ-ლენინიზმის იდეებისადმი, მათს მტკიცე რწმენას, რომ საბჭოთა ხალხის ძალები უშრეტია, რომ სოციალისტური სახელმწიფო შეურყეველად მტკიცეა, რომ კომუნისტური პარტიის პოლიტიკა სწორია. ამთავრებს რა თავის მოგონებებს და აჯამებს განვლილი ომის შედეგებს, კ. კ. როკოსოვსკი ამბობს: „სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლაში, რომელიც დაიწყო ჩვენი ქვეყნისათვის მეტად არახელსაყრელ პირობებში, მთელი სიდიადით იჩინა თავი საბჭოთა ხალხის ურყევმა ერთიანობამ, ჩვენი ადამიანების უსაზღვრო სიყვარულმა თავიანთი სამშობლოსადმი, მათმა ერთგულებამ ლენინური იდეებისადმი. ხალხს კომუნისტური პარტიის პოლიტიკა ეხმოდა და მიაჩნდა თავის საკუთარ პოლიტიკად და ბოლომდე უჭერდა მას მხარს"[1]. ეს სიტყვები შეიძლებოდა ეპიგრაფად წამძღვარებოდა ჩვენს მიმოხილვას.

მართლაც, სარეცენზიო წიგნებთან გაცნობა განუმტკიცებს მკითხველს აზრს ჩვენი სამშობლოს სიდიადის შესახებ, კომუნისტური პარტიის სიბრძნის შესახებ, რომელმაც, როგორც თქვა ლ. ი. ბრეჟნევმა დიდ სამამულო ომში საბჭოთა ხალხის გამარჯვების 20 წლისთავისადმი მიძღვნილ მოხსენებაში, მთელი თავისი ორგანიზაციული გენია, სსრ კავშირის ხალხთა მძლავრი თანამეგობრობის

---

1 კ. კ. როკოსოვსკი. ჯარისკაცული ვალი, გვ. 378.

მთელი ძალა, წლობით დაგროვებული მთელი სახალხო ენერგია, სიმტკიცე, ამტანობა და ძლიერი ნებისყოფა ომის დროს წარმართა ერთი მიზნისაკენ — ფაშიზმის განადგურებისაკენ.[1] განვლილ ომში პარტია იყო საბჭოთა ხალხისა და მისი შეიარაღებული ძალების ნამდვილი კოლექტიური ბელადი, ორგანიზატორი და მხედართმთავარი, და მისი როლი ავტორების მიერ კარგად არის ნაჩვენები. ეს სრულებითაც არ ხდის საეჭვოს პირადი სამხედრო ხელმძღვანელობის ფაქტორის მნიშვნელობას. პირიქით, განსახილველი წიგნები გვარწმუნებენ იმაში, თუ რა დიდ როლს ასრულებდა გამარჯვების მოპოვებაში მხედართმთავრების ცოდნა, ნიჭი და ნებისყოფა. მაგრამ ისინი ყველანი — სახელგანთქმული საბჭოთა მარშლები და გენერლები — ხომ პარტიის შვილები და აღზრდილები, მისი ორგანული ნაწილი იყვნენ. და პარტია, მისი ცენტრალური კომიტეტი ომს ხელმძღვანელობდნენ როგორც სამხედრო სარდლობის მეშვეობით, ისე უშუალოდ პოლიტორგანოებისა და პოლიტაპარატის მეშვეობით და საბოლოო ანგარიშით მეომარ კომუნისტთა მრავალმილიონიანი მასის, საბჭოთა შეიარაღებული ძალების ამ ნამდვილი მებრძოლი ბირთვის მეშვეობით.

სარეცენზიო წიგნების ავტორები, საომარ ოპერაციებს რომ აგვიწერენ, ლაპარაკობენ არმიაში პარტიული ხელმძღვანელობის მნიშვნელობაზე. სამხედრო საბჭოების, პოლიტორგანოებისა და პარტიული ორგანიზაციების როლზე. მიუხედავად ამისა ეს საკითხი, ჩვენი აზრით, უფრო ღრმა გაშუქებას მოითხოვს; საჭიროა უფრო სრულად გაშუქდეს პოლიტორგანოების მუშაობის არსი. ყველგან, სადაც კი განსაკუთრებული სიძნელე იყო, სადაც საჭირო იყო პირადი მაგალითი, სადაც საჭირო იყო მეომრების გამხნევება და გმირობისათვის აღფრთოვანება, მოვლენების შუაგულში სარდლებისა და მეთაურების გვერდით ხომ ყოველთვის იმყოფებოდნენ ფრონტებისა და არმიების სამხედრო საბჭოების წევრები, პოლიტორგანოების უფროსები, ნაწილთა და ქვედანაყოფთა მეთაურების მოადგილეები პოლიტნაწილში. ეყრდნობოდნენ რა პარტიულ და კომკავშირულ ორგანიზაციებს, კომუნისტებსა და კომკავშირელებს, პოლიტმუშაკები რაზმავდნენ და საგმირო საქმეებისათვის მიუძღოდნენ პოლკებსა და დივიზიებს. როგორც ცემენტი ერთიანობად ადუღაბებს ბეტონის მასას, ისე პარტიულ-პოლიტიკური მუშაობა მონოლითურს ხდიდა საბჭოთა არმიის საბრძოლო სულისკვეთებას, უზრუნველყოფდა ჯარების იმ მორალურ ფაქტორს, ურომლისოდაც არ არის და არც შეიძლება მიღწეულ იქნას მტერზე გამარჯვება.

წიგნებში შთამბეჭდავად ასახულია საბჭოთა მეომრების მასობრივი გმირობა. ამ წიგნებში ვკოულობთ ჯარისკაცებისა და ოფიცრების, მთელი ნაწილებისა და შენაერთების სიმტკიცის, მამაცობისა და მხედრული უნარის მაგალითებს ომის პირველ თვეებში, ჩვენი არმიის უკანდახევისა და წარუმატებლობათა მძიმე ვითარებაში, თავდაცვასა და შეტევაში კვკასიის, იმიერპოლარეთის ირთულ პირობებში, მოსკოვთან, სტალინგრადთან და ბელორუსიის ტყეებში მტრის განადგურებისას, ფაშიზმის უკანასკნელ ციტადელზე — ბერლინზე სწრაფი შეტევისას. ეს მაგალითები თავიანთ ერთობლიობაში დამაჯერებლად გვიჩვენებენ, ზზრდის რა ძნელი და სახელოვანი გზა განვლო საბჭოთა არმიამ, მთელმა მისმა პირადმა შემადგენლობამ, როგორ იზრდებოდა ჯარისკაცთა, ოფიცერთა და გენერალთა საბრძოლო ოსტატობა, როგორ სრულყოფილი ხდებოდა მათი იარაღი და რა მრისხანე ძალა გახდენ ყველა გვარეობის ჯარების ჩვენი შენაერთები და ნაწილები ომის დასასრულისათვის! ამას ადასტურებს სამხედრო ტექნიკის განუწყვეტლივ გაუმჯობესების, საბჭოთა ვითომფრინავების, ტანკების, არტილერიის, საინჟინრო საშუალებების სრულყოფის მაგალითებიც.

ექვსივე წიგნის საერთო ნიშანია მოწინააღმდეგის — გერმანელ ფაშისტთა არმიის ფხიზელი შეფასება. ეს ძლიერი, გამოცდილი, დისციპლინიანი და მეტად საშიში მოწინააღმდეგე იყო. ასეთი მტრის ძლევა ოლი საქმე როდი იყო, და მით უფრო საპატიოა მასზე გამარჯვება.

საბჭოთა არმიის ძალებისა და ოსტატობის ზრდას ჯარების მართვის მზარდი ხელოვნებაც შეესაბამებოდა. ფრონტების ყოფილი სარდლების — კ. კ. როკოსოვსკის, ი. ს. კონევისა და კ. ა. მერეცკოვის მოგონებანი, ა. ა. გრეჩკოსა და ს. მ. შტემენკოს წიგნები თვალსაჩინო წარმოდგენას გვაძლევენ ამაზე. ჩვენ იქ ვპოულობთ იმის მაგალითებს, თუ როგორ წარმოიშობოდა უმნიშვნელოვანესი ოპერაციების ჩანაფიქრი, როგორ მუშავდებოდა მათი გეგმები, რა რთული და მრავალმხრივი იყო შტაბების, ზურგის დაწესებულებების, მართვის ყველა ორგანოს მუშაობა ოპერაციების მომზადებისა და მატერიალურ-ტექნიკური უზრუნველყოფისათვის.

სარეცენზიო წიგნები შუქს ფენენ იმას, თუ რა „ხელწერა" ჰქონდა სტრატეგიული და ოპერატიული ხელმძღვანელობის საბჭოთა სკოლას, რომელმაც აჯობა გერმანიის ნაქებ გენერალურ შტაბს. XIX საუკუნის ბოლოს, მოლტკეუფროსის დროს, გერმანიის გენერალური შტაბის ოფიცრებს და-

---

1 იხ. ლ. ი. ბრეჟნევი. საბჭოთა ხალხის დიადი გამარჯვება. მ., პოლიტგამომცემლობა, 1965, გვ. 16".

სავლეთის ლიტერატურაში პირფერულად შეარქვეს „ნახევრადმერთები". ჰიტლერის გენშტაბელები, როგორც წესი, ექსპლოატატორული კლასებიდან გამოსულნი, კაიზერის გენერალური შტაბის პირდაპირი მემკვიდრენი და მისი ტრადიციების განმგრძობნი იყვნენ. ისინი ყოყოჩობდნენ თავიანთი „კულტურით", სამხედრო ცოდნით, მოწინააღმდეგეზე თავიანთი უპირატესობით. მაგრამ ომის მკაცრი გამოცდა მათ ვერ ჩააბარეს: სასტიკ ორთაბრძოლაში გაიმარჯვეს ახალგაზრდა სოციალისტური არმიის გენერლებმა და ოფიცრებმა, მუშებიდან და გლეხებიდან გამოსულმა, კომუნისტური პარტიის მიერ აღზრდილმა წითელმა გენშტაბელებმა. განა ეს ისტორიის საგულისხმო გაკვეთილი არ არის!

განსახილველ წიგნებში ჩვენ ვპოულობთ ბევრ საინტერესო აზრს მეთაურთა მომზადებასა და აღზრდაზე, უფროსთა და ხელქვეითთა ურთიერთდამოკიდებულებაზე. ამასთან დაკავშირებით დიდი ყურადღების ღირსია კ. კ. როკოსოვსკის მიერ გამოთქმული აზრები. ომში ამხანაგობის უდიდეს მნიშვნელობაზე რომ ლაპარაკობს, იგი ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ „ყოველი უფროსის აუცილებელი ღირსებაა მისი სიმტკიცე, სიმშვიდე და ხელქვეითებისადმი პატივისცემა"[1]. იგი მოითხოვს „თვითეულის მოქმედების სამართლიან შეფასებას", იძლევა რჩევას „განუფუთაროთ თვითეულს თვითმყოფობის უნარი, სიმტკიცე და გამბედაობა" და მიდის იმ დასკვნამდე, რომ „თუ გინდათ შეაფასოთ ოფიცერი, ყური" დაუგდეთ, რას ამბობს იგი თავის ხელქვეითებზე. მეთაურის ნამდვილი ხასიათი აუცილებლად შეიცავს იმის უნარს, რომ მკაფიოდ ასახოს ამხანაგების წვლილი მტერთან ძნელი ბრძოლის საერთო საქმეში"[2].

ანალოგიურ აზრებს გამოთქვამს ი. ს. კონევიც. მარშალი განსაკუთრებით მაღალ შეფასებას აძლევს პოლკის მეთაურის როლს, უწოდებს მას „ძირითად ფიგურას არმიაში როგორც მშვიდობიანობის, ისე ომის დროს, ბრძოლის ძირითად ორგანიზატორს". მეთაურის მთავარ ღირსებად მას მიაჩნია იმის უნარი, რომ შეაკავშიროს ხელქვეითთა კოლექტივი, დაამყაროს სრული ნდობა და ურთიერთგაგება მათსა და უფროსს შორის. იგი დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს ხელქვეითთან უფროსის მოპყრობის სტილს: „რაოდენ დიდმნიშვნელოვანია, როცა, ხელქვეითს ზოგჯერ მძიმე ტვირთს რომ აკისრებ, ელაპარაკები მას არა ბრძანების ენით, არამედ ნდობის კილოზე ადამიანურად"[1] თვითონ შესანიშნავი მამაცობით რომ განირჩევა, ი. ს. კონევი პატივს სცემს დაფასებს ამ თვისებას თავის ხელქვეითებშიც. მაგრამ ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ განუსჯელი სიმამაცე მავნეა: „როცა მეთაურის მთელი ღირსება მხოლოდ იმით განისაზღვრება, რომ იგი მზად არის სადაც გნებავთ შეიჭრეს და სადაც გნებავთ გამოიჩინოს სიმამაცე, ხოლო ამასთან არც ხელქვეითების მართვის უნარი აქვს და არც ბრძოლის ჭეროვნად ხელმძღვანელობისა, ეს უბედურებაა. მაგრამ გამოგიტყდებით, თუ განთალებულ, თავისი საქმის ჩინებულად მცოდნე მეთაურს აუცილებლად უნდა საკუთარი თვალით ნახოს ბრძოლის გარემოებანი, თვითონ შეაფასოს იმის დაწესრულებითი მომდინარეობა, რაც ხდება, და ამის გულისათვის, საქმის ინტერესებისათვის, მზად არის თუნდაც ქარხნის მილზე აცოცდეს,—ასეთი მეთაურებისადმი პატივისცემით ვარ გამსჭვალული"[2].

ასევე მზრუნველობით გამოთქვამენ აზრს მეთაურებზე, მათს აღზრდასა და მართვის სწორი მეთოდების მათთვის ჩანერგვაზე ა. ა. გრეჩკო და კ. ა. მერეცკოვი.

ბუნებრივია, დიდი მეთაურების მიერ, იმ პირების მიერ დაწერილი წიგნები, რომლებსაც თვალსაჩინო პოსტები ეჭირათ სამხედრო ხელმძღვანელობის სისტემაში, ხშირად ეხება უმაღლესი სარდლობის საკითხს, თავდაცვის სახელმწიფო კომიტეტის, მთავარსარდლისა და პირადად თავდაცვის სახელმწიფო კომიტეტის თავმჯდომარის და უმაღლესი მთავარსარდლის ი. ბ. სტალინის მუშაობის საკითხს. მაგალითად, ა. ა. გრეჩ-

---

1 კ. კ. როკოსოვსკი. ჯარისკაცული ვალი, გვ. 91.

2 იქვე, გვ. 32.

1 ი. ს. კონევი. ორმოცდამეხუთე, გვ. 271, 43, 45, 46-47.

2 იქვე, გვ. 130-131.

ჩოს წიგნში ცბტირებულია მთავარსარდლის ათობით მითითება და დირექტივა, მათ შორის ზოგიერთი ისეთი, რომლებიც წინათ არ გამოქვეყნებულა; უმაღლესი მთავარსარდლის დირექტივებისა და მასთან მრავალი პირადი და ტელეფონით საუბრის გადმოცემას ვპოულობთ კ. კ. როკოსოვსკის, ი. ს. კონევის, კ. ა. მერეცკოვისა და ა. ს. იაკოვლევის წიგნებში. ს. მ. შტემენკო მის მიერ არჩეული თვით თემის გამო დაწერილებით მოგვითხრობს თავის მოსსენებებზე უმაღლესი მთავარსარდლისადმი, მის გადაწყვეტილებებსა და მითითებებზე. ერთობლივად განხილული ეს წიგნები შესაძლებლობას გვაძლევენ აღვადგინოთ მთავარსარდლის, როგორც ომის წლებში საბჭოთა შეიარაღებული ძალების ხელმძღვანელის პორტრეტის დამახასიათებელი ნიშნები. ამასთან ქვა ქვაზე აღარ რჩება უპასუხისმგებლო მტკიცებებისაგან იმის შესახებ, თითქოს იგი სამხედრო თვალსაზრისით არაკომპეტენტური იყო, თითქოს იგი ომს „გლობუსით" ხელმძღვანელობდა, თითქოს ამსოლუტურად ვერ ითმენდა სხვის აზრებს, და სხვა მსგავსი მონაჭორებისაგან, რომლებიც ისტორიის ფალსიფიკატორებმა აიტაცეს და ავრცელებენ.

თავიანთ მემუარებში ფრონტების სარდლები, გენერალური შტაბის უფროსის მოადგილე მოგვითხრობენ, რომ უმაღლესი მთავარსარდალი აუურად იღებდა ხელქვეითთა აზრებს და ანგარიშს უწევდა მათ, როცა ეს აზრები დარწმუნებულად და დასაბუთებულად გამოითქმოდა, რომ მას ჰქონდა ფართო სტრატეგიული ჰორიზონტი, უნარი შესწევდა გამოეცნო ის, რაც ვითარებაში ძირითადი, გადამწყვეტი იყო, და მკაფიოდ განესაზღვრა ჯარების მოქმედების მიზანი და მთავარი მიმართულება. ერთი სიტყვით, საბჭოთა მხედართმთავრების მოგონებათა ფურცლებიდან ი. ბ. სტალინი მისი ხასიათის მთელი სირთულისა და წინააღმდეგობრიობის მიუხედავად წარმოგვიდგება როგორც გამოჩენილი სამხედრო ხელმძღვანელი.

უმძიმესი ომი, რომელიც კი ოდესმე გადაუტანიათ ჩვენი ქვეყნის ხალხებს, რომელიც განსაკუთრებით არახელსაყრელ პირობებში დაიწყო, რომელმაც საბჭოთა ადამიანების უდიდესი მსხვერპლი შეიწირა, სოციალისტური სახელმწიფოს სრული გამარჯვებით დამთავრდა. ამასთან დაკავშირებით არ შეიძლება არ გავიხსენოთ ვ. ი. ლენინის წინასწარმეტყველური სიტყვები: „ვერასოდეს ვერ დაამარცხებენ იმ ხალხს, რომლის მუშათა და გლეხთა უმრავლესობამ გაიგო, აგრძნო და დაინახა, რომ ისინი იცავენ თავიანთ, საბჭოთა ხელისუფლებას — მშრომელთა ხელისუფლებას, რომ იცავენ იმ საქმეს, რომლის გამარჯვება მათთვის და მათი შვილებისათვის უზრუნველყოფს კულტურის მთელი სიკეთით, ადამიანის შრომის ყველა ქმნილებით სარგებლობის შესაძლებლობას" (იხ. ზ. ლენინი, ტ. 29, გვ. 370).

ამ მიმოხილვით ჩვენ სრულებითაც არ ამოგვიწურავს განხილული შრომების მთელი შინაარსი და ალბათ სრული შეფასება არ მიგვიცია მათთვის. თუ